

**POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V
PRAZE**

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra trestního práva

**Videokonference a její využití
v rámci trestního řízení**

Bakalářská práce

Video conference and its use in criminal proceedings

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Mgr. Zelenková Petra

AUTOR PRÁCE
Vladimír Šimon

PRAHA
2024

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne

Vladimír Šimon

Poděkování

Tímto bych chtěl především poděkovat své manželce, že mi při psaní byla oporou, donucovacím prostředkem i korekcí pravopisu. Dále bych chtěl poděkovat všem, kteří mne vedli k sepsání práce, během tohoto náročného období ji se mnou konzultovali a korigovali. Čestné díky patří vedoucí mé práce paní Mgr. Petře Zelenkové, jež se mého tématu ujala, a konzultantovi plk. v. v. PhDr. Liboru Greplovi, který mne celou cestou provázel.

ANOTACE

Tato bakalářská práce pojednává o využití videokonferenčního zařízení v rámci trestního řízení. První část práce seznamuje obecně s pojmem trestního řízení, co je jeho cílem, kdo jsou jeho účastníci a jaké má fáze. Druhá část práce je zaměřena právě na videokonferenční úkony, jaká zařízení existují a jejich využitelnost. Uveden je vybraný soupis proveditelných úkonů touto formou a seznamuje s oddělením příjmu trestních oznámení (OPTO). Třetí část pak rozebírá právní úpravu v České republice s uvedením vybrané judikatury. Praktická část rozebírá statistiku OPTO od jeho vzniku a zahrnuje právní názor autora *de lege lata* a *de lege ferenda*. Cílem práce je seznámit čtenáře, jak lze videokonferenční jednotky využívat při práci orgánů činných v trestním řízení.

Klíčová slova

trestní řízení * videointerakce * videokonference * videokonferenční zařízení * úkon * orgány činné v trestním řízení * výslech *

ANNOTATION

This bachelor thesis discusses the use of videoconferencing equipment in criminal proceedings. The first part of the thesis introduces in general terms the concept of criminal proceedings, what is its aim, who are the participants and what are its phases. The second part of the thesis focuses specifically on videoconferencing, what devices exist and their use. A selected list of actions that can be carried out in this form is included and introduces the department of Criminal Notification admission (OPTO). The third part discusses the legislation in the Czech Republic with selected judicature. The practical part analyses the statistics of the OPTO since its creation and includes the author's *de lege lata* and *de lege ferenda* opinion. The aim of the work is to inform the reader how videoconferencing can be used in criminal proceedings.

Keywords

Criminal proceedings * videointeraction * videoconference * videoconference equipment * act * law enforcement authorities * interrogation

OBSAH

Úvod	8
1 Trestní řízení	10
1.1 Subjekty a strany v trestním řízení	11
1.1.1 Osoba, proti které je vedeno trestní řízení	11
1.1.2 Zúčastněná osoba	12
1.1.3 Poškozený	12
1.1.4 Státní zástupce	13
1.2 Dělbba trestního řízení	14
1.2.1 Přípravné řízení	14
1.2.2 Řízení před soudem.....	15
2 Videokonference	17
2.1 Infrastruktura videokonference.....	17
2.1.1 Hardwarová videokonferenční jednotka.....	18
2.1.2 Mobilní videokonferenční jednotka.....	19
2.1.3 Softwarový klient.....	19
2.2 Druhy využití videokonferenčního zařízení	20
2.2.1 Úkony prostřednictvím videokonferenčního zařízení	20
2.2.2 Úkony před videokonferenčním zařízením.....	20
2.2.3 Pořízení záznamu skrze videokonferenční zařízení.....	20
2.3 Oddělení příjmu trestních oznámení (OPTO).....	21
2.3.1 Umístění Polpointů.....	22
2.3.2 Rozšiřování kontaktních míst.....	23
2.4 Úkony proveditelné formou videokonferenčního zařízení	23
2.4.1 Výslech osoby.....	24
2.4.2 Konfrontace.....	25

2.4.3	Rekognice	25
2.4.4	Zajištění přítomnosti tlumočníka	26
2.4.5	Nahlížení do spisu a seznámení při skončení vyšetřování ...	27
2.4.6	Příkaz k zatčení 69/5	28
3	Právní úprava videokonference	29
3.1	Obecné ustanovení pro využití videokonferenčního zařízení	29
3.1.1	Ochrana práv osob	29
3.1.2	Bezpečnostní důvody.....	32
3.1.3	Jiné závažné důvody	33
3.2	Úkon prováděný s osobou nacházející se na jiném místě	34
3.3	Ustanovení k protokolaci videokonferenčního úkonu	35
3.4	Výslech prostřednictvím videokonferenčního zařízení	36
3.5	Další ustanovení zmiňující videokonferenční úkon	37
3.6	Zákon o justiční spolupráci.....	37
3.7	Vybraná judikatura	39
4	Praktická část	42
4.1	Statistika oddělení příjmu trestních oznámení.....	43
4.1.1	Statistika roku 2020	45
4.1.2	Statistika roku 2021	46
4.1.3	Statistika roku 2022	47
4.1.4	Statistika roku 2023	48
4.2	Výsledky vyvozované ze statistiky	50
4.3	Právní názor autora.....	51

Závěr.....	54
Seznam použitých zdrojů.....	56
Seznam příloh	58
Přílohy	59

Úvod

Postupem času se díky vývoji technologií ve všech odvětvích náš svět stává čím dál tím menší. Není již problémem jako v minulosti cestovat na větší vzdálenosti a v krátkém časovém úseku. Právě tento volný a rychlý pohyb osob zvyšuje problematiku a náročnost v rámci trestního řízení, kdy je potřeba účast osob z různých lokalit. Zdokonalováním technologií však vznikají i nově využitelné nástroje a o jednom z nich hovoří tato práce. Jedná se o možnost živého přenosu obrazu a zvukového záznamu na neomezenou vzdálenost, tedy videokonferenci.

Práci jsem si vybral i s ohledem na to, že jsem služebně zařazen u Policie České republiky na nově vzniklém oddělení trestních oznámení ve Středočeském kraji. Mou pracovní náplní je právě obsluha videokonferenčních zařízení a navazování kontaktu s občany v rámci provádění prvotního výsledku oznamovatelů. Použití videokonferenčních zařízení každý, vzhledem ke svým zkušenostem, vnímá trochu jinak. Pro určitou skupinu se jedná o vhodný a využitelný nástroj. Pro jiné, zřejmě vzhledem k větší náročnosti provedení úkonu, se může jednat o zbytečnou vymoženost.

Cílem práce je tedy čtenáře seznámit, jaké má videokonference přednosti, ale i zápory. Dále upozornit, jaké jsou na videokonferenci kladeny zákonné požadavky, a tím třeba rozšířit čtenáři repertoár využitelných prostředků v praxi. Za tímto účelem jsou v práci vysvětlována právní ustanovení za využití odborné literatury, komentářů zákona, ale i osobních zkušeností nabytých letitou praxí. Složitější problematika je vysvětlena na fiktivních případech pro její lepší porozumění. K seznámení čtenáře s činností nově vzniklého oddělení příjmu trestních oznámení Policie ČR je proveden statistický rozbor shromažďovaných dat při využití videokonferenčních zařízení. Práce je rozdělena na následující čtyři části.

První kapitola práce pojednává o samotném trestním řízení. Cílem je vnést před rozebíráním využitelnosti videokonferenčních zařízení základní vzhled do této oblasti a není tedy hlavním zaměřením práce. V této části se práce zaměřuje především na to, co je účelem trestního řízení a kdo se jej účastní v jaké pozici. Uvedeny jsou také jednotlivé fáze, kterými celý proces trestního řízení prochází,

jelikož každá má své specifické zaměření a role či práva osob se v návaznosti na ně mění.

Druhá kapitola již rozebírá hlavní zaměření celé práce. Tedy co je vlastně videokonferenční zařízení, jaké jsou v současné době využívané druhy a jak dálkové propojení funguje. Rozebírá možnosti využitelnosti videokonferenčních zařízení, jelikož ne vždy se musí jednat o propojení osob na různých místech. V kapitole je popisováno i právě relativně nové oddělení příjmu trestních oznámení Policie České republiky, jaká je jeho náplň práce a kontaktní místa Polpoint, jež spravuje. V poslední části je výběr úkonů, které lze za využití videokonferenčního zařízení provést, nejedná se však o definitivní výčet.

Třetí kapitola je zaměřena na legislativu v České republice, která se využitím videokonferenčního zařízení zabývá. Základem trestního řízení je trestní řád a nejdůležitější ustanovení pro videokonference jsou obsažena právě v tomto zákoně, kapitola je tedy důkladně rozepisuje. Kromě rozebrání trestního řádu jsou zde uvedena a vysvětlena i ustanovení zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Doplněna je pak kapitola i o výběr judikatury soudů, které rozhodovaly při stížnostech na využití videokonferenčního zařízení či absenci jejího užití.

Poslední kapitola je praktická část. Vzhledem ke svému zařazení, ale také menším podvědomí o oddělení příjmu trestních oznámení v řadě jiných veřejných orgánů i veřejnosti, je zaměřena na rozbor statistických údajů. Jedná se o vedenou statistiku oddělení od samotného počátku, tedy i pilotního projektu, který založení oddělení předcházelo. Na znázorněné statistice je pak vysvětlováno fungování organizačního článku policie. Druhou polovinou praktické části je právní názor autora. Z praktických zkušeností je posuzována současná právní úprava a nastíněny jsou i názory do budoucna.

1 Trestní řízení

Trestní řízení lze chápat jako postup orgánů činných v trestním řízení, případně i jiných osob na něm se podílejících, které je omezeno zákonem, jehož cílem je nejen zjistit, zda byl spáchán trestný čin, ale i jeho pachatele a tomu následně uložit zákonnou sankci, případně donutit její vykonání. Tímto postupem kromě potrestání pachatele trestného činu má dále docházet k předcházení a zamezování páčání dalších činů a funguje i výchovně na občany státu.¹ Hlavním, ale ne jediným, zákonem upravujícím trestní řízení je zákon č. 141/1961Sb. o trestním řízení soudním, dále i v práci označovaný jako trestní řád. Vůči němu jiné zákony vystupují v pozici speciality, tedy pokud upravují určitou problematiku, jsou trestnímu řádu nadřazeny. Například se bude jednat o zákon č. 218/2003 Sb. o soudnictví ve věcech mládeže. Trestní řád v samém úvodu uvádí:

§1

„Účelem trestního řádu je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Řízení přitom musí působit k upevňování zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a pravidel občanského soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti.“²

Trestní řízení se tedy opírá a vychází z obou částí trestního práva, na které se v odborných publikacích dělí, tedy právo hmotné, ale i procesní. Trestní právo hmotné upravuje, co je trestným činem a jaké sankce lze za tento čin uložit, na druhou stranu trestní právo procesní upravuje postup orgánů činných v trestním řízení a jejich vztahy.

---

¹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. Trestní právo procesní. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, str. 25-26.

² Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě I., v §1.

1.1 Subjekty a strany v trestním řízení

Na procesu trestního řízení se podílí velká škála osob a státních orgánů, které vystupují v odlišných procesních postaveních a které mají jiné povinnosti a práva, která mohou uplatňovat, a tedy ovlivňují samotné trestní řízení. Tyto osoby jsou tedy obecně označovány za subjekty trestního řízení, jedná se například o svědka, obhájce, osobu, proti které je řízení vedeno, ale i orgány činné v trestním řízení (OČTŘ) a jiné. OČTŘ pak trestní řád definuje jako soud, státního zástupce a policejní orgán. Policejním orgánem není však myšlena pouze Policie České republiky, ale s ohledem na věcnou příslušnost i jiné složky jako je Generální inspekce bezpečnostních sborů, Vězeňská služba České republiky, Celní správa, Vojenská policie, Bezpečnostní informační služby, Úřad pro zahraniční styky a informace či Vojenské zpravodajství.³ Oproti subjektům trestního řízení jsou postaveny strany, u kterých lze obecně stanovit, že každá ze stran je subjektem, ale ne každý subjekt je stranou. Navíc v návaznosti na fázi, ve které se trestní řízení nachází, se může subjekt změnit ve stranu trestního řízení, či subjektem zcela pominout – policie je subjektem v přípravném řízení, ale již nijak nevystupuje v řízení před soudem. Určitý policista může vystupovat jako svědek a stát se tedy subjektem, ne však policejní orgán jako takový. Strany jsou ty subjekty, které před soudem mají zákonná oprávnění obžalobu podporovat, nebo sebe a jiného před ní obhajovat. Státní zástupce tedy v přípravném řízení vystupuje jako subjekt, dohlíží na řízení s jedinečnými právy (např. odklony, podání obžaloby), ale v jednání před soudem se již stává stranou podporující obžalobu.⁴ Strany trestního řízení jsou na rozdíl od subjektů taxativně vypsány trestním řádem. Jedná se o:

1.1.1 Osoba, proti které je vedeno trestní řízení

V návaznosti na fázi trestního řízení se může jednat o osobu podezřelou, obviněnou, obžalovanou či odsouzenou. Podezřelým je osoba, která byla zadržena dle trestního řádu, a ještě proti ní nebylo zahájeno trestní stíhání. Podezřelým se dále označuje osoba, proti které je vedeno zkrácené přípravné

---

³ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě I., v §12.

⁴ CHMELÍK, Jan. Trestní řízení. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-488-6, str. 78-81.

řízení, a to až do okamžiku doručení návrhu na potrestání soudu. Důležité je nezaměnit pojem *podezřelý* za pojem *osoba podezřelá*, který je v trestním řádu spojován s institutem zadržení dle §76, zejména osobu, která byla přistižena při trestném činu. Po doručení opisu usnesení o zahájení trestního stíhání osobě, proti které bylo zahájeno dle §160 trestního řádu, se z ní stává obviněný až do doby, kdy je nařízeno hlavní líčení. V tento moment se z obviněného stává obžalovaný. Odsouzeným se poté považuje ten, proti němuž byl vydán odsuzující rozsudek nebo trestní příkaz (v případě zkráceného přípravného řízení), který již nabyl právní moci a nelze tedy proti němu užít řádný opravný prostředek.

S postupem stádia trestního řízení, více v kapitole 1.3, a tedy se změnou postavení osoby, proti níž je trestní řízení vedeno, se jí přičítají další práva, která může využít ve svůj prospěch. Práva, která nabyta již v předchozím postavení, jí zůstávají i nadále do ukončení trestního řízení.

1.1.2 Zúčastněná osoba

Jedná se o fyzickou ale i právnickou osobu, jejíž věc či majetková hodnota má být zabráná či již zabráná byla ochranným opatřením. Jako příklad pro lepší pochopení lze uvést osobu, jež od obžalovaného obdržela mobilní vozidlo, které bylo zakoupené za odcizené peníze. V tomto případě může být rozhodnuto o zabrání věci, což není v zájmu zúčastněné osoby. Proto lze obecně říci, že je svými zájmy na straně osoby, proti níž je vedeno trestní řízení.

1.1.3 Poškozený

Jedná se o důležitou stranu v rámci trestního řízení, která se často řadí na stranu obžaloby, tedy státního zástupce, což je však mylné. Poškozený je svou vlastní nezávislou stranou, která je opravdu v mnohých případech blíže zájmům obžaloby, ale není tomu tak vždy. Jsou případy, kdy zájmy poškozeného vzhledem k jeho subjektivnímu vnímání spáchaného trestného činu mohou být odlišné, například nesouhlasí s právní kvalifikací skutku a podobně. Dále také může v určitých případech poškozený vystupovat spíše na straně osoby, proti níž je vedeno trestní řízení. Jedná se například o případy, kdy je spáchán trestný čin mezi osobami blízkými a zde může poškozený zásadně ovlivnit celé trestní řízení

neudělením souhlasu s trestním stíháním pachatele, kde je takový souhlas nezbytný.⁵

Poškozeným se dle trestního řádu v ustanovení §43 považuje osoba, které spácháním trestného činu byla spáchána újma, může se jednat o újmu na zdraví, majetkovou ale i nemajetkovou, případně ta osoba, na jejíž úkor se pachatel obohatil. Dle toho se pak dá poškozený rozdělit na toho, který v rámci trestního řízení může uplatňovat nárok na náhradu škody, a na toho, který nemůže.

1.1.4 Státní zástupce

V přípravném řízení není státní zástupce stranou, ale jejím subjektem, tou se stává až v řízení před soudem po podání obžaloby. Státní zástupce má v celém trestním řízení významné postavení, kdy slouží jako dozor zákonnosti v řízení a poté podporuje podanou obžalobu.

Za další strany ještě trestní řád označuje i osobu, na jejíž návrh nebo žádost se trestní řízení vede, a osobu, která podala opravný prostředek. Na první pohled by se mohlo zdát, že stranou trestního řízení by měl být i soud či svědek. Svědek přeci svojí výpovědí ovlivňuje obžalobu v její prospěch či neprospěch. Ale tato výpověď by měla být objektivní, tedy pravdivá. I když svědek má zájem, aby řízení skončilo s určitým výsledkem, nemá ze zákona právo jej subjektivně ovlivňovat. Soud také v rámci trestního řízení zastává neutrální postavení a jeho zájmem je, aby byla věc řádně objasněna, řízení neovlivňuje, ale rozhoduje o něm.

---

⁵ CHMELÍK, Jan. Trestní řízení. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-488-6, str. 145-146.

1.2 Dělbá trestního řízení

Celé řízení lze rozdělit na dvě hlavní části, jedná se o přípravné řízení a řízení před soudem. Tyto dvě části se poté dále dělí. Přípravné řízení dělíme na fáze prověřování a vyšetřování, řízení před soudem poté na hlavní líčení, odvolací řízení (fakultativní, není povinné) a lze zde poté ještě zařadit fázi vykonávacího řízení. Pro lepší přehlednost je zde vložen obrázek č. 1 – trestní řízení.

Obrázek 1 - Trestní řízení, zdroj: Vlastní

Počátek trestního řízení je velice důležitý z toho důvodu, že zpravidla pouze úkony v trestním řízení jsou za splnění zákonných podmínek využity jako důkaz. Úkony, které jsou provedeny před zahájením, nemohou až na zcela výjimečné případy jako důkaz být použity, slouží pouze jako poznatek právě pro zahájení řízení. Pokud je nezbytné tento poznatek použít v řízení jako důkazní prostředek, musí být zajištěn dle ustanovení trestního řádu.⁶ Jako příklad uveďme podání vysvětlení osoby, která byla vyslechnuta dle zákona o Policii v rámci šetření přestupku. Z tohoto podání vysvětlení bylo zjištěno policejním orgánem spáchání trestného činu konkrétní osobou, výslech však nemůže být využit v případném dalším dokazování vůči pachateli jako důkaz. Osoba by musela být vyslechnuta jako svědek dle ustanovení trestního řádu.

1.2.1 Přípravné řízení

Trestní řízení začíná běžet od okamžiku zahájení úkonů trestního řízení, o čemž policejní orgán sepisuje záznam a jehož opis doručuje do 48 hodin státnímu zástupci. Ten následně provádí dozor nad průběhem až do zahájení hlavního líčení, nebo jeho ukončení jiným způsobem. Úkony mohou být na základě předchozích zjištění, která dávají podezření ze spáchání trestného činu, zahájeny právě sepsáním záznamu, ale také v případě neodkladnosti a neopakovatelnosti samotným úkonem, například ohledáním místa činu

⁶ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. Trestní právo procesní. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, str. 481.

či zadržením podezřelé osoby. Tato první fáze přípravného řízení se nazývá prověřování a jeho účelem je opatření podkladů nasvědčujících nejen tomu, že skutečně byl spáchán specifický trestný čin, ale že jej spáchala určitá osoba. Pokud je tento závěr dostatečně odůvodněn, je dle §160 trestního řádu zahájeno usnesením trestní stíhání osoby a přechází se do fáze vyšetřování. Tato fáze je důležitá, jelikož dává možnost dalším procesním úkonům, ale dále zajišťuje i osobě, proti které je řízení vedeno, plné využití jejích práv a možnosti se obvinění bránit.⁷ Trestní řád nám pak vymezuje dobu vyšetřování následovně: „*Vyšetřováním se označuje úsek trestního stíhání před podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupením věci jinému orgánu nebo zastavením trestního stíhání, včetně schválení narovnání a podmíněného zastavení trestního stíhání před podáním obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu.*“⁸

1.2.2 Řízení před soudem

Podá-li státní zástupce obžalobu k soudu, je nezbytné ji před zahájením hlavního líčení přezkoumat, což má na starosti předseda senátu soudu, kam byla obžaloba podána. V případě, že nejsou shledány žádné vady, může být nařízeno hlavní líčení, v opačném případě může nastat fáze předběžného projednání obžaloby. Jedná se o nepovinnou fázi, která má hlavní dvě funkce: verifikační a odklonnou. Verifikační funkcí je zjištění, zda je splněna příslušnost soudu, zda v přípravném řízení nedošlo k procesním pochybením a zda byl skutek dostatečně objasněn. Odklonná funkce spočívá v rozhodnutí ukončit trestní řízení bez hlavního líčení takzvaným odklonem. V této fázi se dále rozhoduje, zda je nezbytné trvání vazby vůči obviněné osobě.⁹

Řízení před soudem je nejdůležitější fází celého trestního řízení, neboť jen soud může rozhodnout o vině a případném trestu a tím naplnit účel celého procesu. Je mylné považovat, že se jedná pouze o řízení v hlavním líčení, neboť do řízení před soudem spadají i případy, kdy líčení nařízeno být nemusí, jedná se

---

⁷ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. Trestní právo procesní. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, str. 495.

⁸ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě I., v §161 odst. 1

⁹ FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GRIVNA, Tomáš. Trestní právo procesní. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0, str. 515.

tedy o jakémkoliv konečné rozhodnutí soudu, jako příklad můžeme uvést vydání trestního příkazu či schválení narovnání.

Fakultativní částí pak může být opravné řízení. Nastává v případě, že jsou podány opravné prostředky, kterými se soud opět zabývá a rozhoduje o nich. Může se jednat jak o řádné opravné prostředky, ale i ty mimořádné. V případě, že jsou však uplatňovány mimořádné opravné prostředky, dochází k určitému prolínání opravné fáze s vykonávacím řízením.

Jakmile nabude rozhodnutí soudu právní moci, stane se tedy vykonatelným, můžeme hovořit o vykonávacím řízení. Účelem trestního řízení je řádné potrestání pachatele trestného činu, je tedy důležité, aby uložený trest byl vykonán. Může se zdát, že tato fáze již není součástí trestního řízení, ale pokud by došlo k jejímu opomenutí a vyhýbání se trestu, celý proces by pak pozbýval svého účelu.

2 Videokonference

Videokonference, jindy také nazývaná videointerakce, je pojem, který není v zákoně ukotven přesnou definicí. V závazných právních předpisech, jako je například trestní řád či zákon o mezinárodní justiční spolupráci, se hovoří pouze o úkonu, jenž je proveden za využití technického zařízení pro přenos obrazu a zvuku, dále označováno jako videokonferenční zařízení. Videokonference se dále může vykládat jako moderní způsob komunikace za využití přenosu obrazu, zvuku a jiných dat, která probíhá na neomezenou vzdálenost v reálném čase. Vyvinula se a je využívána zejména v soukromé sféře, přičemž vzhledem k technologickým pokrokům a digitalizaci ve veřejné správě je čím dál tím více využívána i orgány činnými v trestním řízení. Videointerakcí je poté myšleno vzájemné působení zúčastněných stran za využití videokonferenčního zařízení.¹⁰ V rámci trestního řízení se videokonferenčního zařízení v nejčastějších případech využije k provedení výslechu osoby, nejedná se však o jedinou možnost jejího využití. Jednou ze základních náležitostí pro úkon provedený skrze videokonferenční zařízení je nezbytnost pořízení obrazového a zvukového záznamu.

2.1 Infrastruktura videokonference

Veškeré propojení pomocí videokonferenčních zařízení se opírá o soustavu serverů, které jsou vzájemně propojeny skrze virtuální privátní síť, tzv. VPN. Propojení videokonferencí je šifrované, aby se zabránilo připojení neoprávněné třetí straně, a jednotlivé prvky infrastruktury jsou certifikované autoritou policejního prezidia PČR. Jednotlivé servery plní jiné funkce, jedná se například o funkci vytváření a ukládání nahrávek, vyrovnávání vytíženosti, server pro samotné plánování úkonu pomocí videokonference a jiné. Koncovými body této infrastruktury jsou poté videokonferenční jednotky neboli samotné zařízení, které umožňuje uživateli interakci na vzdálenost. Tyto jednotky lze poté rozdělit do tří kategorií následovně: hardwarové videokonferenční jednotky, mobilní videokonferenční jednotky a softwarového klienta. Koncové body videokonference

---

¹⁰ KUČERA Václav a kolektiv *Metodika výslechu*. Vydání druhé. Vydal Policie ČR, úřad SKPV, 2017. Str. 9.

se mohou skrze infrastrukturu propojit napřímo, tedy obdobným způsobem jako při telefonním hovoru, kdy se společně spojí dva koncové body. V případě, že se propojuje více koncových bodů, je videokonferenční úkon nahráván či pro případ připojení softwarového klienta z veřejné sítě dochází k tomuto spojení v tzv. virtuální místnosti, a to ať stálé, či vytvořené přechodně pro daný úkon.

Videokonferenční infrastrukturu v různé velikosti a složení mají jednotlivé resorty, které ji samostatně spravují a rozvíjejí dle vlastních požadavků. Za největší resorty a pro orgány činné v trestním řízení i ty nejdůležitější, pak lze považovat infrastrukturu ministerstva vnitra a ministerstva spravedlnosti. V resortu ministerstva vnitra jsou jednotky a servery umožňující propojení jednotlivých článků policie a pracovišť ministerstva vnitra. V resortu ministerstva spravedlnosti jsou jednotky pro propojení jednotlivých soudů, věznic, státních zastupitelství a samotné ministerstvo. Existují i další resorty s vlastní infrastrukturou, jako je hasičský záchranný sbor (HZS) nebo jednotlivé kraje České republiky. Ačkoliv jsou tyto jednotlivé resorty odděleny a každý spravuje a odpovídá za svoji infrastrukturu, je možné jejich vzájemné propojení, a tedy využití videokonferenčních zařízení napříč jednotlivými resorty, což umožňuje kvalitnější a rychlejší spolupráci mezi orgány činnými v trestním řízení.¹¹

2.1.1 Hardwarová videokonferenční jednotka

Jedná se o videokonferenční zařízení, jehož celek je tvořen jednotlivými komponenty. Zpravidla je tvořena dvěma, případně jedním monitorem, dále pohyblivou kamerou s vysokým rozlišením a optickým zoomem, mikrofonom pro snímání prostorového zvuku a reproduktorem. Tyto komponenty jsou připojeny do videokonferenčního kodeku, který formátuje data pro jejich další přenos. Celé videokonferenční zařízení je zpravidla umístěné do mobilního stojanu. Souprava poté bývá doplněna dokumentovou kamerou, jež umožňuje snímání fyzických podkladů a dokumentů (např. tištěné formuláře, poučení, doklady a jiné). Takováto videokonferenční jednotka poté dle jejího umístění a potřeby může být propojena s počítačem, což umožňuje v rámci videointerakce sdílení nejen fyzických dokumentů, ale i těch elektronických. Hardwarové jednotky bývají umístěné

---

¹¹ KUČERA Václav a kolektiv *Metodika výslechu*. Vydání druhé. Vydal Policie ČR, úřad SKPV, 2017. Str. 13-14.

na jednom místě v uzpůsobené místnosti a zřídka dochází k jejich přesunu. Ve spravovaném seznamu resortu je tudíž poté uváděna adresa, kde se takováto jednotka nachází.

2.1.2 Mobilní videokonferenční jednotka

Mobilní jednotka obsahuje stejné komponenty jako ta hardwarová, nebývá však umístěna do stojanu a není doplněna dokumentovou kamerou či propojená s počítačem. Její předností je, že veškeré komponenty jsou integrovány do obrazovky, jedná se tedy o kompaktní zařízení, které je možné následně umístit dle potřeby pro její další využití. Z tohoto důvodu se o mobilní jednotce také často hovoří jako o přenosné. Tato jednotka tedy může být umístěna a využívána v daném místě, ale následně v případě potřeby přemístěna do jiného místa k provedení ojedinelého úkonu.

2.1.3 Softwarový klient

Jedná se o program, který je buď trvale či dočasně umístěn do zařízení (mobilní telefon, počítač, tablet), přičemž se následně stává koncovým bodem videokonferenční infrastruktury. Zařízení musí být opět vybaveno nezbytnými komponenty pro oboustranný přenos obrazového i zvukového záznamu. Softwarového klienta lze instalovat přímo do zařízení, tato varianta se volí v případě, že takto vzniklý bod bude využíván dlouhodobě či opakovaně. Druhá možnost je poté zaslání vytvořeného odkazu do internetového prohlížeče. V minulosti bylo potřebné mít nainstalovaný v internetovém prohlížeči tzv. Plug-in, který následně umožnil připojení do virtuální místnosti videokonference. V dnešní době již stačí zaslat pouze vytvořený odkaz jako pozvánku do probíhajícího úkonu, díky kterému se poté externí účastník může připojit skrze svůj internetový prohlížeč. Tento internetový odkaz je pro každý úkon pomocí videokonference jedinečný a jako takový neumožňuje neoprávněné připojení nepozvané osoby. Díky tomu, že se neinstaluje žádný program do koncového zařízení, nestává se stálým koncovým bodem a nemůže být tak z tohoto zařízení voláno na koncové body v ustálené infrastruktuře. Zároveň softwarový klient v této verzi umožňuje dynamické propojení s jinými účastníky.

2.2 Druhy využití videokonferenčního zařízení¹²

Videokonferenční zařízení lze využít třemi způsoby následovně.

2.2.1 Úkony prostřednictvím videokonferenčního zařízení

V případě, že se jednotlivé strany daného úkonu pomocí videokonference nacházejí na různých místech. V rámci úkonu tedy dochází k propojení minimálně dvou bodů videokonference, zpravidla orgánu činného v trestním řízení a dále protistraně, ke které je úkon směřován. V rámci tohoto úkonu mohou být přítomny další strany, například obhájce, tlumočník, znalec či jiný vhodný účastník.

2.2.2 Úkony před videokonferenčním zařízením

Jde o případ, při kterém se obě strany, podílející se na úkonu, nacházejí na stejném místě, ale tomuto úkonu musí být přítomna další osoba nebo je její přítomnost vhodná. Takto lze využít videokonferenční zařízení například k zajištění přítomnosti soudce, obhájce či jiných osob v případě neodkladného a neopakovatelného úkonu v souladu s §158a trestního řádu. V tomto případě je tedy z jiného místa přizvána osoba, vůči které úkon nesměruje a která zpravidla nezasahuje do samotného průběhu, což však není pravidlem.

2.2.3 Pořízení záznamu skrze videokonferenční zařízení

Poslední využití, které není v praxi tak časté jako předchozí způsoby, je případ, kdy videokonferenční zařízení slouží čistě jako záznamové zařízení, tedy pro uložení obrazového a zvukového záznamu, a není připojena žádná další jednotka pro daný úkon. Využití této možnosti záleží na okolnostech případu, nemusí být využito videokonferenční zařízení, lze jej nahradit například kamerou, která úkon zaznamená. Výhodou využití videokonferenční jednotky může být, že nahrávaný obraz je zároveň vyobrazen na obrazovce a může tak sloužit jako jistá opora pro provedení úkonu. Toto zobrazení nahrávaného obrazu může mít vliv i na osobu, vůči které je úkon prováděn, tento vliv může být pozitivní, ale i negativní. Je tedy nutné volit možnosti dle individuálního úkonu, kterého se má nahrávání týkat.

---

¹² Švejdar Jan, *Pokyn policejního prezidenta o videokonferenčním systému pro účely trestního řízení*. Praha 2019, I AŘ PČR. str. 2

2.3 Oddělení příjmu trestních oznámení (OPTO)

Dne 1. 3. 2021 na základě rozkazu policejního prezidenta bylo do struktury Policie České republiky zařazeno nově vzniklé oddělení s názvem Oddělení příjmu trestních oznámení, dále jen OPTO. V rámci systemizace bylo OPTO zařazeno pod operační odbor Středočeského kraje, a to z důvodu, že vzniku nového oddělení předcházela pilotní projekt z roku 2020 s názvem Polpoint. Obsahem tohoto pilotního projektu byl vznik nových kontaktních míst, tzv. Polpointů, kde by příjem jakéhokoliv oznámení občana probíhala na dálku pomocí videokonferenčního zařízení. Toto kontaktní místo je zřízeno tak, že veškerá obsluha je řízena na dálku policistou, který provádí úkon skrze videokonferenci, postup pro podání oznámení pak není pro oznamovatele odlišný od osobního kontaktu. Předností takto vzniklých kontaktních míst je zejména zvýšená dostupnost policie občanům, zabránění styku nemocné osoby s jinými osobami či snižování nebezpečí vzniku druhotné újmy obětí trestných činů.

Pracovní náplní policistů zařazených na útvaru OPTO je především zajištění kontaktu s oznamovatelem skrze videokonferenční zařízení. K tomu jsou především využívána kontaktní místa Polpointy, ale dále je zajišťován i příjem oznámení pomocí videokonference, která byla oznámena na tísňovou linku 158. Při takovémto oznámení je vyhodnoceno operačním důstojníkem, zda je nezbytné na místo události poslat policejní hlídku, která na místě provede neopakovatelné a neodkladné úkony, nebo je v dané věci pouze nezbytné zaznamenat podání vysvětlení oznamovatele. V případě, že na místě nejsou potřeba žádné úkony policistů, je toto oznámení předáno skrze IS Jitka na OPTO. Policisté z oddělení se následně zkontaktují s oznamovatelem, kterého poučí o možnosti videokonference a o jeho průběhu. Oznamovateli je poté nabídnuta možnost dostavit se na kontaktní místo Polpoint, případně možnost provést výslech pomocí softwarového klienta z jeho vlastního zařízení. Jak již bylo popsáno výše, oznamovateli je zaslán odkaz do internetového prohlížeče pro připojení do virtuální místnosti videokonference a po navázání spojení je s ním proveden výslech. Po provedení výslechu oznamovatele je úkon zpracován v systému ETŘ a postoupen dle věcné a místní příslušnosti příslušnému orgánu policie, který v dané věci vede nezbytné řízení, o čemž je opět oznamovatel srozuměn.

2.3.1 Umístění Polpointů

Kontaktní místnosti Polpoint v prvotní fázi vznikaly především v místech, kde již v minulosti existovaly služebny Policie České republiky. Prvním takovýmto místem byl Polpoint na služebně v obci Karlštejn, kde vzhledem k nízké obsazenosti bylo obvodní oddělení sloučeno s obvodním oddělením Beroun. Aby byla zajištěna dostupnost policie veřejnosti, byla část prostor služebny přetvořena pro dálkový styk za využití videokonference. Postupem času poté byly vytvořeny další kontaktní body na obdobných místech a v současné době se nazývají jako bezobslužné, jelikož veškerý provoz je řízen na dálku policistou, který zajišťuje jeho provoz a řeší případné poruchy.

Dalším kontaktním místem Polpointu se staly vybrané obce Středočeského kraje, kde v rámci spolupráce s policií byla umístěna videokonferenční zařízení do zabezpečených místností obecních úřadů či obecní policie. Tato kontaktní místa jsou nazývána polo-obslužná, jelikož do místnosti s videokonferenční jednotkou musí oznamovatele vpustit zaměstnanec úřadu či obecní policie. Po navázání vzdáleného spojení však zůstává oznamovatel v místnosti sám, aby bylo zachováno jeho soukromí.

Mimo bezobslužných a polo-obslužných Polpointů byl vytvořen také tzv. Mobilní Polpoint. Svým uspořádáním je to obdoba bezobslužného Polpointu, jelikož opět veškerá obsluha je řízena policistou, avšak veškeré zařízení je umístěno v upraveném přepravním kontejneru a díky tomu je ho možné přemístit. Na požadovaném místě tak vznikne nové kontaktní místo pro občany, kde mohou nahlásit své oznámení policii. V praxi byl takto opakovaně využit během hudebních festivalů LET IT ROLL a Votvírák, které se konaly v obci Milovice.

2.3.2 Rozšiřování kontaktních míst

V současné době k listopadu 2023 se kontaktní místnosti Polpoint vybavené videokonferenčním zařízením rozšířily i za hranice Středočeského kraje, a to především do kraje Plzeňského, kde jsou zřízeny ve čtyřech obcích a další se připravuje. Jedno kontaktní místo Polpoint bylo zřízeno v Jihomoravském kraji v obci Lednice. V Karlovarském kraji je v současné době zřízeno jedno kontaktní místo, ale výhledově se zvažuje zřízení dalších dvou Polpointů. V Ústeckém kraji se nyní zvažuje vybudování nových kontaktních míst, v současnosti se zde nenachází žádný aktivní Polpoint. Je tedy patrné, že se budování sítě pro řešení oznámení skrze videokonferenci rozšiřuje po celém území České republiky, obsluha je však stále koncentrována v jediném zřízeném oddělení příjmu trestních oznámení.

2.4 Úkony proveditelné formou videokonferenčního zařízení

Výčet úkonů, které lze skrze videokonferenční zařízení provést, není nikde taxativně či demonstrativně uveden, a tudíž omezen. Při plánování takového úkonu je nejdůležitější přihlédnout k jeho okolnostem a povaze. Videokonference je nástroj, jenž v mnohých případech zrychluje celý proces trestního řízení a snižuje jeho náklady, ale nemusí tomu tak být vždy. Je tedy nezbytné vyhodnotit, zda je tato forma vhodná, popřípadě proveditelná.

Co se vhodnosti týče, bude velice záležet na individuální situaci. Důležitým faktorem je postoj osoby, vůči které je úkon směřován. Formu, tedy zda bude úkon proveden osobním kontaktem nebo skrze videokonferenční zařízení, volí orgán činný v trestním řízení a k názoru osoby nemusí přihlédnout. Ve svém odůvodnění Nejvyšší soud ve věci dovolání pod spisovou značkou 8 Tdo 38/2020 uvedl: „O provedení výslechu nebo jiného úkonu prostřednictvím videokonferenčního zařízení podle § 52a tr. ř. rozhoduje příslušný orgán činný v trestním řízení. Může přitom přihlédnout i ke stanovisku osob, jichž se takový úkon týká, ale není jím vázán“¹³. Předností využití videokonferenčního zařízení má být ochrana osob (více kapitola 3.1.1.), avšak přílišným lpěním na této metodě může být způsobena újma nešetřeným postupem, dochází tedy k sekundární viktimizaci. Jako smyšlený

---

¹³ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12.02.2020, sp. zn. 8 Tdo 38/2020

případ pro ukázkou si představme následující. Skrze prostředí veřejné sítě internet se seznámí osoba s neznámým pachatelem, který sociálním inženýrstvím přesvědčí protistranu pro připojení skrze videohovor a následnému odhalení intimity. Z toho si pořídí pachatel záznam a začne protistranu vydírat s pohrůzkou zveřejnění. Pokud by orgán činný v trestním řízení následně trval na provádění úkonu na dálku skrze videokonferenční zařízení, může tak oběť trestného činu vystavit okolnostem, za jakých byl trestný čin na ní spáchán, a tak jej znovu prožívat. Proto je nezbytné posuzovat každou situaci podle zjištěných skutečností a postupovat přiměřeně.

Z hlediska proveditelnosti máme na mysli komplikace, které mohou vzniknout s ohledem v nedostupnosti videokonferenčních jednotek, ať už z nízkého počtu míst nebo vytíženosti systému jinými úkony. Další ztěžující okolností se stává nedostatečné proškolení osoby, jež takovýto úkon má provést, a to i s ohledem na fakt, že se nejedná o každodenně prováděnou činnost, která má striktně nastavená svá pravidla. V neposlední řadě se musí vzít v úvahu, jaký úkon má být učiněn. Těžko bude skrze videokonferenční zařízení provedeno ohledání místa činu, prohlídka osoby/prostor a obdobné úkony, které vyžadují aktivní činnost na místě. Vzhledem k povaze úkonu je také důležité zhodnotit, z jakého místa má být videokonference prováděna, tedy zda bude provedena z místa bydliště využitím softwarového klienta, mobilní videokonferenční jednotky, nebo zda bude osoba předvolána k dostavení se na určité místo před hardwarovou jednotku.

2.4.1 Výslech osoby

Jednoznačně nejčastějším úkonem prováděným skrze videokonferenci je výslech osoby a z tohoto důvodu je jako jediný úkon upraven vlastním ustanovením v §111a trestního řádu, který je více vysvětlen v kapitole 3.4 této práce.

2.4.2 Konfrontace

V případech, kdy předchozí výslech osoby v závažných okolnostech nesouhlasí s výpovědí jiné osoby, jedná se tedy o rozpory mezi svědky či rozpor mezi obviněným a svědkem či spoluobviněným, je možné přistoupit ke konfrontaci. Jedná se o případ, kdy jsou tyto osoby postaveny tzv. tváří v tvář a vyslýchaný vypovídá „*v přímé řeči své tvrzení o okolnostech, v nichž výpovědi konfrontovaných osob nesouhlasí, popřípadě, aby uvedla další okolnosti, které s jejím tvrzením souvisejí a o kterých dosud nevypovídala. Osoby postavené tváří v tvář mohou si klást vzájemně otázky jen se souhlasem vyslýchajícího.*“¹⁴ Tento procesní úkon je neopakovatelný a zásadně se provádí v řízení před soudem. V přípravném řízení je možné provést pouze ve výjimečných případech, pokud nelze docílit výraznějšího přispění k objasnění věci jiným způsobem.

Tím, že zákon zmiňuje provedení úkonu tváří v tvář, se může zdát, že jej není možné provést formou videointerakce, jelikož se osoby budou nacházet v jiném místě. Díky tomu, že se však jedná o reálný a živý přenos obrazu a zvuku, a obě osoby mohou na sebe vzájemně reagovat, není vyloučené využití této formy.

2.4.3 Rekognice

Znovupoznání konkrétní věci či osoby, které je prováděno před orgány činnými v trestním řízení za stanovených podmínek, je nazýváno rekognice a slouží jako významný důkazní prostředek. V trestním řádu je tento způsob dokazování upraven v §104b, nestanoví však formu, jak má být tento úkon proveden. Rekognice může být provedena tzv. in natura, tedy že je poznávána věc či osoba přímo, druhou možností je poznání za pomoci fotografií. V obou případech je stanoveno, aby poznávaná věc či osoba byla zařazena do skupiny nejméně tří dalších osob/věcí, které se od sebe výrazně neodlišují. Je žádoucí, aby se osoba poznávající a poznávaná bezprostředně neseťkali, a jelikož videokonference zpravidla probíhá z odlišných míst, je zamezeno, aby se třeba i jen chybou tyto osoby neseťkali v místě, kde má být úkon proveden. Před provedením rekognice by měla být poznávající osoba vyslechnuta se zaměřením na okolnosti, za jakých poznávanou věc či osobu vnímala a dle jakých

---

¹⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě V., v §104a odst. 3.

znaků by ji mohla znovu poznat. Po provedení rekognice je poté poznávající opět vyslechnut k uvedení, jak osobu či věc poznala. Tyto výsledky i proces poznávání je možné provést formou videointerakce, a to i za přítomnosti nezúčastněné osoby a soudce, které jsou dle trestního řádu k provedení úkonu nezbytné přizvat.¹⁵ Provedení videokonferencí však může mít negativní vliv na proces poznávání, kdy se poznávající a poznávaná osoba či věc nacházejí na jiném místě v případě provedení úkonu in natura. Videokonferenční jednotky mají fixně umístěné kamery, kdy je sice možné přiblížit obraz či nasměrovat snímání kamery, ale stále se jedná o nedokonalý přenos oproti bezprostřednímu vnímání. Vhodnější by tedy bylo provést samostatnou rekognici v jednom místě a videokonferenci pak využít k zajištění přítomnosti soudce, tedy jako provedení úkonu před videokonferenční jednotkou. V případě poznávání z fotografií tento problém odpadá, osoba provádějící úkon je může sdílet dle svých potřeb či potřeb poznávajícího, fotografie je možné zvětšit, přepínat či zobrazovat všechny najednou.

2.4.4 Zajištění přítomnosti tlumočnicka

Trestní řízení se vede a rozhodnutí se vystavují v českém jazyce, což je uvedeno v §2 odst. 14 trestního řádu. Stejně ustanovení však uvádí, že každý je oprávněn po prohlášení, že neovládá český jazyk, užívat svého mateřského jazyka či jazyka který ovládá. K odstranění jazykové bariéry mezi stranami je poté nezbytné zajistit přítomnost tlumočnicka,¹⁶ což v praxi může být logisticky náročným procesem, například v případech, kdy je úkon prováděn s osobou omezenou na osobní svobodě a běží lhůty na provedení. K odstranění této překážky lze poté zajistit skrze softwarového klienta přítomnost tlumočnicka na dálku.

V roce 2022 se v rámci rozšiřování využití videokonferenčních zařízení zavedla ve Středočeském kraji nově možnost zajistit tlumočení skrze videokonferenci při provádění lékařského vyšetření osoby. Využívána je například před umístěním osoby do krátkodobé cely nebo při zjišťování, zda je osoba ve stavu vylučujícím způsobilost (například při § 274 trestního zákoníku – ohrožení

---

¹⁵ CHMELÍK, Jan. Trestní řízení. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-488-6, str. 268.

¹⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě II., v §28.

pod vlivem návykové látky). Z tohoto důvodu byl vytvořen seznam tlumočnicků schopných úkonu skrze vlastní zařízení, kterým se v případě potřeby rozešle automatická zpráva o poptávce tlumočení, úkon je zpravidla následně vykonáván první osobou, která nabídku přijme. Tento tlumočnick se poté připojuje na počítač s instalovaným programem umístěným v ordinaci, kde k úkonu dochází. Tlumočnick tak může překládat dotazy lékaře provádějícího vyšetření, jeho instrukce a odpovědi vyšetřované osoby. V současné době je tato možnost videokonference zavedena pouze ve Fakultní nemocnici Bulovka.

2.4.5 Nahlížení do spisu a seznámení při skončení vyšetřování

Nahlížení do spisového materiálu mají možnost osoby obviněné, poškozené a zúčastněné, případně obhájce, zmocněnci a se souhlasem osoby, pro které je nahlédnutí nezbytné pro uplatnění svých práv. Jako takové je právo nahlížení do spisu upraveno v §65 trestního řádu, které zároveň stanoví, jaké informace se osobám nezpřístupní. Nahlízející osoby si poté mohou na své vlastní náklady pořizovat kopie, případně činit výpisky a poznámky. Využití videokonference pro nahlédnutí do spisu je v praxi možné, jelikož se veškerý spis vede nejen v písemné, ale i elektronické podobě. Veškeré písemnosti musí být dle spisového řádu řádně převedeny do elektronické formy a v té je lze pomocí videokonference zviditelnit protistraně. Zpracovatel spisu, který nahlížení do spisu osobám umožňuje, má poté nadvládu nad tím, které dokumenty jsou vyobrazeny protistraně a nebyly tak zpřístupněny dokumenty, na něž osoba právo nemá. Pro urychlení celého úkonu je možné osobě nasdílet obsah spisu, ze kterého si pak na požádání může nahlízející vybrat, o které dokumenty má zájem. Před provedením úkonu by měla být nahlízející osoba poučena, jakým způsobem může pořizovat kopie. Nabízí se možnost pořízení kopie vyfocením sdíleného dokumentu, případně zaslání elektronických kopií dohodnutých dokumentů po provedení úkonu. Provedení nahlížení formou videokonference by mělo být opět nahráno a tato nahrávka přiložena ke spisovému materiálu. Jedná se tedy o formu náročnější na technologické znalosti zpracovatele spisu a nebude se jednat o primární formu, jakým způsobem by nahlížení mělo být provedeno, spíše o krajní možnost k dodržení veškerých práv výše uvedených osob. Obdobně lze

postupovat při seznámení se spisem při skončení vyšetřování. §166 odst. 1 trestního řádu.

2.4.6 Příkaz k zatčení 69/5

Osobu, na kterou byl vydán příkaz k zatčení, asi těžko pomocí videokonferenčního zařízení omezíme na osobní svobodě. Dojde-li však k vypátrání takovéto osoby a jejímu následnému zatčení, vzniká policii jako orgánu, který úkon provádí, povinnost osobu nejpozději do 24 hodin dodat soudu, jehož soudce příkaz vydal. Dále však umožňuje dodání osoby do místa, odkud je možné provést výslech osoby skrze videokonferenční zařízení.¹⁷ Výhodou této možnosti je úspora financí, zejména v případech, kdy je osoba vypátrána na jiném území než území vydávajícího soudu. V praxi v souvislosti s výslechem jsou mnohdy této osobě doručovány i nezbytné písemnosti, což vzhledem k rozvoji technologií opět není problém. Soudce zašle policejnímu orgánu elektronickou cestou dokumenty, které požaduje doručit, ty se vytisknou a oproti písemnému potvrzení převzetí se předají osobě. Toto potvrzení se poté dle požadavku pošle soudu fyzicky, případně elektronickou cestou.

---

¹⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě IV., v §69 odst. 5.

3 Právní úprava videokonference

Nejdůležitějším právním předpisem upravujícím využití videokonferenčního zařízení je bezesporu trestní řád, neboť upravuje průběh celého řízení, a to jak ve fázi přípravného řízení, ale i řízení před soudem. Do tohoto zákona byla úprava využití videokonferenčního zařízení zakotvena v rámci novelizace zákonem č. 459/2011 s nabytím účinnosti ode dne 1. 1. 2012.¹⁸ Orgány činné v trestním řízení vystupují v celém procesu z pozice moci, a tedy mohou konat pouze „v případech, v mezích a způsoby, které zákon stanoví,“¹⁹ což vychází ze základních ustanovení Ústavy České republiky.

3.1 Obecné ustanovení pro využití videokonferenčního zařízení

Tímto ustanovením je §52a trestního řádu, který určuje, za jakých podmínek lze k využití videokonferenčního zařízení přistoupit a zároveň popisuje, co vlastně takovéto zařízení je. Ustanovení v plném textu zní následovně:

„Je-li to potřebné pro ochranu práv osob, zejména s ohledem na jejich věk nebo zdravotní stav, nebo vyžadují-li to bezpečnostní anebo jiné závažné důvody, lze při provádění úkonů trestního řízení využívat technické zařízení pro přenos obrazu a zvuku (dále jen „videokonferenční zařízení“), umožňuje-li to povaha těchto úkonů a je-li to technicky možné.“²⁰

3.1.1 Ochrana práv osob

Před i po zahájení trestního řízení vznikají nejrůznější práva a povinnosti účastníků, které se zakládají na jejich procesním postavení, o těch musejí být ze strany orgánů činných v trestním řízení řádně poučeny. Práva osob nesmějí být bezdůvodně krácena, v určitých případech však mohou být omezena (například vyrozumění určené osoby při omezení na osobní svobodě dle trestního řádu v případech, kdy by to zmařilo sledovaný účel trestního řízení)²¹. Pokud lze docílit ochrany těchto práv využitím videokonferenčního zařízení, poté je vhodné tuto formu využít, musí však být opět přihlédnuto k dalším okolnostem. V komentáři

¹⁸ JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. Praha: Leges, aktualizované 8. vydání 2020. ISBN 978-80-7502-395-7, str. 701.

¹⁹ Ústava České republiky, hlava první – základní ustanovení, článek 2 odst. 3.

²⁰ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě III., v §52a.

²¹ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě IV., v §76b.

zákona se jako příklad pro využití videokonferenčního zařízení uvádí „výslech seniorů, zdravotně postižených osob, ohrožených svědků.“²² V případě ohroženého svědka půjde spíše o zajištění bezpečnosti takovéto osoby, o čemž pojednává další kapitola. Zaměříme se tedy nejdříve na věk a zdravotní stav osob.

Věk a zdraví jsou v životě lidí mnohdy propojenou složkou a v případě zvažování využití videointerakce půjde mnohdy o obdobné úvahy, nemusí tomu tak být vždy. V případě špatného zdravotní stavu, či snížené mobility osoby, a to to i z důvodu pokročilého věku, je možnost provedení úkonu na dálku zcela na místě. V případě, kdy by tyto osoby byly nuceny dostavit se osobně k provedení úkonu, může dojít k ohrožení jejich práva zaručených Listinou základních práv a svobod. Do těchto práv sice orgány činné v trestním řízení mohou zasáhnout, ale pouze v odůvodněných důvodech a nezbytné míře v mezích litery zákona.²³ Jako příklad uveďme: Při předvolání, aby se osoba dostavila k úkonu na specifické místo, může dojít ke zhoršení jejího zdravotního stavu, zranění či by takováto cesta přímo ohrožovala její život, a to vzhledem k její osobní situaci. Provedením úkonu videointerakcí skrze mobilní zařízení se tak chrání zájem směřovaný trestním řízením, ale i práva osoby vůči které je úkon prováděn. Vzhledem k věku je pak nezbytné zmínit úkony prováděné s osobou mladší osmnácti let, které jsou provázány zvýšenými nároky na orgány činné v trestním řízení z hlediska zákonných ustanovení i zvolené taktiky. Například při výslechu svědka mladšího osmnácti let je z hlediska taktiky lepší tento úkon provést v místě speciálně upraveném, nebo v jeho domácím prostředí. Použitím mobilní videokonferenční jednotky tak lze z takovýchto míst úkon provést i za povinné účasti orgánu sociálně-právní ochrany dětí, obhájce, soudce či jiné osoby dle trestního řádu.

Oběti trestných činů v procesu trestního řízení požívají speciálních práv zaručených zákony. Kdo je obětí ustanovuje zákon č. 45/2013Sb. o obětech trestných činů, ve kterém se v §2 vymezují základní pojmy, tedy co je považováno za trestný čin a dále rozdělení, kdo je obětí či zvláště zranitelnou obětí trestného

---

²² JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. Praha: Leges, aktualizované 8. vydání 2020. ISBN 978-80-7502-395-7. str. 702

²³ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě I., v §2 odst. 4.

činu. Účelem těchto speciálních práv je ochrana a podpora obětí, zároveň také aby nebyla způsobena druhotná újma. „Druhotnou újmou se pro účely tohoto zákona rozumí újma, která nebyla oběti způsobena trestným činem, ale vznikla v důsledku přístupu Policie České republiky, orgánů činných v trestním řízení a dalších orgánů veřejné moci, poskytovatelů zdravotních služeb, subjektů zapsaných v registru poskytovatelů pomoci obětem trestných činů, znalců, tlumočnicků, obhájců a sdělovacích prostředků k ní.“²⁴ Pro využití videokonferenčního zařízení je zde vhodné zmínit právo oběti, aby byla přijata patřičná opatření k zabránění jejího kontaktu s osobou podezřelou ze spáchání trestného činu, proti které je vedeno trestní řízení nebo kterou sama oběť označila jako pachatele trestného činu. Tím, že úkon bude proveden formou videointerakce, je tak toto právo chráněno, jelikož je úkon prováděn z jiného místa a nedochází tak k setkání osob před, během trvání, ani po jeho ukončení.

Využitím videokonferenčního zařízení se však ne vždy musí chránit pouze práva svědků či obětí. Práva, která se musí chránit, oplývá i osoba, proti níž je trestní řízení směřováno. Na vysvětlenou uvedme fiktivní příklad: V přípravném řízení využije obhájce obviněného jeho práva pro nahlížení do spisového materiálu, ze kterého si pořídí výpisky/kopie. S těmi následně obhájce seznámí obviněného, který se rozhodne využít svého práva vyjádřit se ke skutečnostem či důkazům²⁵ a chce být tedy ve věci vyslechnut, přestože již v dané věci vypovídal v minulosti. Jelikož se v dané době nachází mimo místní působnost policejního orgánu provádějící vyšetřování, chce být vyslechnut skrze videokonferenci, a to zasláním odkazu do jeho osobního zařízení (softwarový klient) a touto cestou se vyjádřit. Z hlediska technického i právního by takovýto úkon bylo možné provést, ale z hlediska taktického nikoliv – obviněný se nachází v místě, kde není možné zjistit přítomnost jiných osob, mohlo by tak dojít k ovlivňování jeho výpovědi jinými osobami, narušení celého úkonu, či zmaření jeho cíle. V takovémto případě by měla být dána obviněnému možnost dostavit se na jinou součást policie s videokonferenčním zařízením či se dostavit osobně k orgánu policie provádějícím vyšetřování. Policie touto cestou nebrání ve využití jeho práva se

---

²⁴ Zákon č. 45/2013 Sb. o obětech trestných činů, v § 2 odst. 5

²⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě II., v §33 odst. 1

svobodně vyjadřovat ke skutečnostem, ale omezí patřičně způsob, jakým jej může využít. Pokud z nějakého důvodu není možné pro obviněného dostavit se osobně do místa, kde je prováděno vyšetřování, možnost využití videokonference tak chrání jeho práva vyjádřit se.

3.1.2 Bezpečnostní důvody

V případech, kdy osobě podílející se na úkonech trestního řízení k dosažení jeho účelu a v souvislosti s tím jí zřejmě hrozí újma na zdraví nebo jiné vážné nebezpečí, označujeme za ohroženou osobu.²⁶ Té se pak poskytne nezbytná ochrana pro odstranění tohoto nebezpečí. Může se postupovat dle zákona č. 273/2008 sb. o Policii České republiky, kde je v §50 upravena krátkodobá ochrana osob. Dále lze zajistit ochranu osob dle zákona č. 137/2001 Sb. o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, ve kterém je v §3 upravena zvláštní ochrana a pomoc. Podle tohoto zákona se postupuje v případech, že ochrana nejde zajistit jiným způsobem dle jiné právní normy. Trestním řádem je ochrana osob také upravena, a to zejména v §55 odst. 2 a dále v §209 odst. 1, kdy v těchto ustanoveních se hovoří o utajení totožnosti a případně i podoby svědka. U takovéto osoby pak ze zřejmých důvodů není vhodné, aby se dostala do situace, ve které by se hrozící nebezpečí mohlo naplnit. V takovém případě je využití videokonferenčního zařízení ideální, jelikož ohrožená osoba se po dobu úkonu i po jeho ukončení nachází v bezpečném místě, odkud nemůže dojít k jejímu ohrožení. V případech, kdy je utajená jak totožnost ale i podoba svědka, lze přenos videokonference upravit. To spočívá v rozmazání obrazu a elektronické úpravě hlasu, aby osobu podílející se na úkonu nebylo možné dle těchto znaků identifikovat. Důležité je, že při elektronické změně hlasu nedochází ke zkreslování či změně obsahu, tato forma zajišťuje ochranu práv jak ohrožené osoby, tak práv osoby, proti které je trestní řízení vedeno. V případě výslechu ohrožené osoby před soudem tak není obžalovaný krácen na svých právech jej konfrontovat.

Na konci roku 2019 bylo zachyceno v čínské provincii Wu-chan šíření nové infekční nemoci, která později dostala název Covid19. V roce 2020 došlo

---

²⁶ Zákon č. 137/2001 Sb., Zákon o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením, konkrétně část I, §1 odst. 1

ke globálnímu rozšíření a pro zamezení šíření choroby byla přijata řada opatření. Tato choroba ztížila celý proces trestního řízení, neboť provedení úkonu s infikovanou osobou vystavuje riziku nákazy další osoby. Využití videokonferenčního zařízení se ukázalo jako efektivní způsob pro zvýšení bezpečnosti účastníků trestního řízení, zároveň se tímto způsobem zabraňuje zbytečným průtahům.

Videokonferenční zařízení může napomoci zvýšení bezpečnosti také v případech, kdy se například koná hlavní líčení, které je velice medializované a přítomnost určité osoby by mohla vést k narušení veřejného pořádku výtržnictvím či případnou účelovou demonstrací.²⁷ V neposlední řadě lze tímto způsobem snížit nebezpečí útěku osob z výkonu trestu odnětí svobody či policejní cely, jelikož odpadá nutnost převozu k provedení úkonu. Ten je pak prováděn v místě, kde se osoba v dané chvíli nachází. Zde je vhodné zmínit, že každá věznice má k dispozici vlastní videokonferenční jednotku, ze které může být úkon proveden.

3.1.3 Jiné závažné důvody

Zákon sám použitím slova „jiné“ nechává volnou interpretaci a posouzení bude záležet na individuálních okolnostech případu a proč je využití videokonferenčního zařízení zvažováno. Jako příklad bývá uváděno, že tato forma snižuje výši nákladů, které mohou být s provedením úkonu spjaty. V měsíčníku *Policista* vyšel v roce 2015 v pátém vydání článek *Videointerakce II*, který navazuje na článek *Videointerakce I* z prvního vydání 2015. V těchto článcích je čtenář seznámen se základem videokonferenčních zařízení. Právě v druhém článku jsou uvedeny příklady, jak snižuje videointerakce náklady na trestní řízení. Finance jsou ušetřeny zejména v úspoře pohonných hmot, jelikož policisté provádějící úkon nemusí provádět eskortu osoby do určeného místa, s čímž souvisí úspora na nutnosti úhrady mzdy policistů za čas strávený právě převozem osoby. Náklady jsou pak sníženy i tím, že nemusí být uhrazeny vynaložené finance na přepravu v rámci svědečného, na které mají určité osoby nárok. S odpadnutím nutnosti dopravy je poté ušetřen i právě čas policistů, kteří se mohou věnovat jiné

---

²⁷ KUČERA Václav a kolektiv. *Metodika výslechu*. Vydání druhé. Vydal Policie ČR, úřad SKPV, 2017, str. 29.

činnosti či dalším úkonům a snižuje se náročnost organizace lidských zdrojů. Závažným důvodem je poté i urychlení celého řízení, například v případech, kdy je potřeba vyslechnout větší množství osob zdržujících se na jiných místech ve stanovené lhůtě a vzhledem k okolnostem případu je vhodné, aby výslechy vedla stejná osoba. Využitím videointerakce je pak možno tyto úkony provést bez zbytečného cestování v kratší době a je tím zároveň zajištěna zvýšená efektivita, tedy odpadá nebezpečí, že by se úkon musel opakovat.

3.2 Úkon prováděný s osobou nacházející se na jiném místě

Jak již bylo několikrát zmíněno a vysvětleno, výhodou využití videokonferencí je odbourání problémů vzniklých vzdáleností osob. Každý orgán v trestním řízení, ať se jedná o soud, státního zástupce či jednotlivé součásti policie, je vázán svou místní působností. To znamená, že zpravidla úkony provádí právě místně příslušný orgán v dané lokalitě, a ne ten, kdo provedení úkonu požaduje, což se nazývá dožádání. Zákon nám v určitých případech sice umožňuje, aby úkon provedl orgán mimo svou místní příslušnost vzhledem k jeho okolnostem, dává však také možnost ho provést formou videokonference.²⁸

Listina základních práv a svobod v hlavě páté, článku 38 hovoří o veřejnosti soudního jednání a možnostech jeho omezení. Zároveň je zde uvedeno právo každé osoby, aby věc byla projednána v jeho přítomnosti a aby se tak mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům. Možnost nahradit osobní přítomnost před soudem pomocí videokonferenčního zařízení je pak uvedena v trestním řádu, kde se v §73f odst. 2 upravuje přítomnost obviněného na vazebním zasedání. Obdobně je přítomnost přes videointerakci ukotvena v §202 odst. 1 trestního řádu nejen pro osobu obžalovanou, ale i jiné osoby. V těchto případech se tedy spojení na dálku považuje, jako by byla osoba na místě sama přítomna, nelze však takto zajistit přítomnost členů senátu, zapisovatele a státního zástupce.

V řízení před soudem může být proveden důkaz, výslech obviněného, svědka či znalce v ojedinělých případech i mimo hlavní líčení či veřejné zasedání. O takto provedeném úkonu však musí být vyrozuměn státní zástupce a obhájce obviněného, kteří mají právo úkonu se účastnit, v určitých případech má toto právo

---

²⁸ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě III., v §53 odst. 1.

i sám obviněný. Zákon opětovně připouští zajištění těchto osob za pomoci využití videokonferenčního zařízení, zejména pak zdůrazňuje případy, kdy se tohoto úkonu účastní osoba mladší osmnácti let nebo svědek s utajenou totožností, není to však podmínkou.²⁹

O možnosti provedení výslechu videointerakcí obviněného po omezení osobní svobody na základě příkazu k zatčení dle ustanovení v §69 odst. 5 trestního řádu již bylo hovořeno v předchozí kapitole 2.5.5 této práce, proto zde nebude více rozepsáno.

3.3 Ustanovení k protokolaci videokonferenčního úkonu

Trestní řád nám stanoví formu, jak má být úkon skrze videointerakci proveden, ukládá tedy náležitosti, které musí být dodržovány. Při provedení klasického úkonu se o tom sepisuje písemný protokol, který musí být podepsán. Při provedení úkonu skrze videokonferenční zařízení dochází také k sepsání protokolu, ale vzhledem k podstatě úkonu na dálku vzniká problém, jak jej nechat podepsat všechny potřebné osoby. Na to je však zákonodárcem předem myšleno a úprava v §56 trestního řádu, která podepsání protokolu vyžaduje, sama říká, že při videokonferenci protokol nepodepisuje osoba, které se týká. Je tak podepsán pouze ze strany orgánu, který úkon provádí.

Aby nedošlo k možnému pozdějšímu zpochybnění správnosti provedeného úkonu a obsahu protokolu, je v zákoně vyžadována další povinnost při využití videokonference. Jedná se o ustanovení v §55a, který nařizuje, aby z úkonu provedeného touto formou byla pořízena nahrávka zvuku i videa, která je poté přiložena ke spisovému materiálu. Veškerý průběh je tak zaznamenán, a to včetně kontroly obsahu osoby, vůči které je směřován. To vychází z §95 odst. 2 trestního řádu, který upravuje povinnost předložit protokol k přečtení obviněnému, který se poté může k obsahu vyjádřit a žádat o změny či doplnění. Pro videointerakci určuje, že má obviněný právo, aby byl protokol na jeho žádost přečten. V praxi se kromě této možnosti využívá spíše zobrazení textu na obraze obviněného, který si jej sám prostuduje, má tedy lepší možnost text pochopit než při pouhém přečtení

---

²⁹ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě XI., v §183a odst. 2.

a zároveň to úkon zrychluje. Pro osoby v jiném postavení se použije analogie, postup je tedy identický.

3.4 Výslech prostřednictvím videokonferenčního zařízení³⁰

Novelou trestního řádu zákonem č. 459/2011 Sb. účinného od 1. 1. 2012, kterou byla do trestního řádu zavedena možnost využití videokonferenčního zařízení, bylo přidáno ustanovení §111a. Jedná se o úpravu provádění výslechu prostřednictvím videokonferenčního zařízení, a to z důvodu, že se jedná jednoznačně o nejčastější úkon videointerakcí. V prvním odstavci je upravena nutnost vyrozumění obhájce o místě a čase konání úkonu. Jelikož videokonferenčně je úkon prováděn propojením dvou lokalit, zákon stanoví, o kterém místě bude obhájce vyrozuměn. V případě, že se bude jednat o úkon s obviněným, vyrozumí se o místě, kam je obviněný předvolán. Pokud se bude jednat o osobu v jiném postavení, vyrozumívá se o místě, ze kterého je prováděn orgánem činným v trestním řízení, aby mohl být úkonu přítomen. Toto rozdělení je zakotveno zejména z důvodu, aby se před provedením výslechu mohl obviněný se svým obhájcem poradit a nebylo tak porušeno jeho právo na obhajobu. V praxi lze také dohodnout, že se obhájce připojí jako další účastník videokonference skrze softwarového klienta. Právo, aby se bez přítomnosti jiných osob mohl se svým mandantem poradit, lze zajistit vyplánováním úkonu bez nahrávání, který opustí všechny další osoby. Po provedení porady se vyrozumí strana provádějící výslech a úkon pak již proběhne v nahrávaném prostředí, jak zákon přikazuje.

V druhém a třetím odstavci se určuje ověření totožnosti osoby, se kterou je výslech prováděn. V tomto případě se postupuje zcela stejně jako když je osoba ztotožňována na místě, v praxi tedy zejména ověřením v patřičné evidenci, případně předložením dokladu. Zvláštností v případě videokonferenčního úkonu je pouze to, že pokud vyslýchaného ztotožňuje pověřená osoba v místě, kde se nachází, musí tato osoba být přítomna po celou dobu výslechu.

Orgán činný v trestním řízení je povinen osobu poučit před započatím výslechu o tom, jakým způsobem bude tento výslech prováděn, a tedy že bude proveden formou videokonference. O tom je vhodné osobu poučit v předvolání

---

³⁰ Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád), konkrétně v hlavě V., v §111a.

k provedení úkonu, tuto povinnost však zákon neukládá. Poslední zvláštností výsledku videokonferenčním zařízením je právo vyslychaného kdykoliv v průběhu úkonu vznášet námitky vůči kvalitě přenosu obrazu a zvuku.

Že se sepsaný protokol nepodepisuje osobou vyslychanou bylo již zmíněno v předchozí kapitole. Provedení jiných úkonů kromě výsledku není v zákoně upraveno vlastním ustanovením, nezbyvá než tedy užít toto ustanovení v rámci právní analogie.

3.5 Další ustanovení zmiňující videokonferenční úkon

Trestní řád upravuje, že v mnohých případech může být provedeno pouze přečtení protokolu o provedeném dokazování. Může se jednat například o již provedené úkony v předchozím řízení proti uprchlému, jejichž povaha brání opětovnému provedení (§306a odst. 1) nebo například výslech svědka provedený jako neodkladný a neopakovatelný úkon před zahájením trestního stíhání osoby (§158 odst. 9). V ustanovení §211 trestního řádu, které upravuje čtení protokolu v hlavním líčení, je na stejnou úroveň čtení záznamu stavěno přehrání záznamu obrazu a zvuku, pokud byl tento úkon proveden skrze videokonferenční zařízení, a to konkrétně v sedmém odstavci, kdy jiná ustanovení se na to přímo odkazují.

3.6 Zákon o justiční spolupráci

Vzhledem k tomu, že videokonference je nástroj využívaný k odstranění problémů spojených se vzdáleností osoby provádějící úkon a vůči které je úkon směřován, je zcela logické, že se budou dotýkat i osob za hranicemi České republiky, a tudíž i s osobami jiných národností. V případě postupu orgánu činného v trestním řízení je nezbytné, aby byla dodržována i práva osob, která plynou z právních předpisů cizích států, a proto jsou uzavírány četné mezinárodní smlouvy o spolupráci. V případě přeshraniční spolupráce se videokonference využívá zejména za účelem provedení výsledku osoby, což dále upravuje zákon č. 104/2013 Sb. o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Tento zákon problematiku videokonference upravuje jako úkon právní pomoci a rozděluje ji na žádost ze strany České republiky a na žádost cizího státu.

V případě, že je výslech požadován na žádost ze strany České republiky, je tato žádost k provedení výsledku osoby podezřelé/obviněné, případně svědka

či znalce zaslána na příslušný orgán cizozemského státu. Dle ustanovení zákona je v žádosti nezbytné uvést, z jakého důvodu je žádán výslech formou videointerakce s odůvodněním, proč není možné či vhodné výslech provést v České republice, dále se v žádosti musí uvést osoba vyslychajícího, seznam základních otázek, které mají být osobě položeny, a dále přesné ustanovení české právní úpravy, podle které bude výslech proveden. Výše uvedené jsou specifické požadavky pro provedení videokonference nad rámec základních požadavků mezinárodní pomoci, které jsou uvedeny v §41 zákona č. 104/2013 Sb. Výslech je poté prováděn dle trestního řádu, ale musí se přihlížet k požadavkům dožadovaného orgánu, aby nebyly porušeny základní zásady jeho právního řádu. Pokud nelze tyto požadavky možné dodržet či se obě strany nejsou schopny domluvit, výslech se musí ukončit.³¹

V případě, že je žádost směřována ze strany cizího státu, se žádost zasílá stejným způsobem a se stejnými požadavky. Pokud nejsou zaslány základní otázky, které mají být během výslechu položeny, tak dožadovaný justiční orgán si je nechá doplnit od žádajícího. Ustanovení dále zdůrazňuje, že na proces předvolání osoby, přizvání tlumočnicka i sepisování protokolu o výslechu se užije tuzemský trestní řád s uvedením technických podmínek, za jakých byl úkon proveden. Dožadovaný orgán se účastní celého úkonu, provádí ztotožnění vyslychané osoby a dále kontroluje, že nebudou porušeny základní zásady trestního řízení a zájmy České republiky. Zvláštností tohoto úkonu je, že vyslychaná osoba může odmítnout vypovídat dle úpravy českého práva, ale i dožadujícího státu, o čemž by měla být řádně poučena.³² Za zmínku také stojí, že dožadujícím nemusí být pouze cizí stát, ale i mezinárodní soud, využití videokonference je zmíněno v ustanovení §159 zákona č. 104/2013 a postupuje se obdobně jako v případě, že jí využito není.

V případě, že je výslech nutné provést již v přípravném řízení a neprovádí jej tedy justiční orgán (soud), ale policejní orgán, je vhodné postupovat analogií a obdobným způsobem. Zahraniční policejní orgán je v tomto případě

---

³¹ Zákon č. 104/2013 Sb., zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, konkrétně část 3, hlava I., v §57

³² Zákon č. 104/2013 Sb., zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, konkrétně část 3, hlava I., v §58

nejvhodnější kontaktovat cestou Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci, případně pokud je osoba v kontaktu s dožadujícím orgánem policie, lze se domluvit i skrze něj na provedení úkonu. Je však zcela nezbytné přihlídnout k okolnostem vyšetřovaného činu a dále i postavení osoby, vůči které bude tento úkon směřován.

3.7 Vybraná judikatura

Díky tomu, že využívání videokonferenčního zařízení k provedení úkonů v trestním řízení není otázka pouze poslední doby, ale je již využívána v delším časovém horizontu, můžeme se setkat jak s judikaturou v České republice, ale tak v zahraničí, která na problematiku využití navazuje. Problematiku můžeme spatřovat zejména ve dvou hlavních oblastech, a to v případech, kdy bylo přistoupeno k provedení videokonference a toto provedení pak bylo rozporováno opravnými prostředky jako nezákonné, nebo že krátilo práva osoby, ale i právě v opačném případě. Tedy že k možnosti spojení skrze videokonferenční zařízení nebylo přistoupeno, a tudíž osoba nemohla využít svá práva naplno. Tyto opravné prostředky jsou pak podávány ze strany obviněného společně s jinými námitkami ve snaze zvrátit předchozí rozhodnutí v jeho neprospěch.

Dříve v práci již bylo v kapitole 2.4 poukazováno na usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12. 2. 2020, sp. zn. 8 Tdo 38/2020, kde je uvedeno, že o využití videokonference rozhoduje právě orgán činný v trestním řízení. Při rozhodování o využitelnosti videokonference by však nemělo být zohledňováno jen co je rychlejší či jednodušší, ale primárně se musí dodržet všechna práva zúčastněných osob. V roce 2016 musel Ústavní soud svým rozhodnutím zrušit usnesení Nejvyššího soudu ve věci dovolání stěžovatelky odsouzené krajským soudem v Ústí nad Labem, který stěžovatelku uznal vinnou na základě čtení výpovědí svědků. Proti tomu podala stěžovatelka nejdříve odvolání s návrhem na použití videokonference a po zamítnutí i dovolání k Nejvyššímu soudu, kdy však tyto opravné prostředky vždy byly zamítnuty jako nedůvodné. Až Ústavní soud dal stěžovatelce za pravdu s tím, že bylo porušeno její právo na spravedlivý proces. Čtením záznamu předchozího výslechu

v hlavním líčení znemožnilo stěžovatelce uplatnit svého práva svědky vyslechnout.³³

Opačným případem bylo dovolání, kterým se zabýval Nejvyšší soud a o kterém rozhodoval v roce 2021 pod spisovou zn. 8 Tdo 113/2021. Dovolání podal obviněný poté, co proběhlo odvolací řízení u Vrchního soudu v Olomouci, ve kterém si mimo jiné stěžoval, že se jeho veřejného odvolacího řízení účastnil pouze prostřednictvím videokonferenčního zařízení. Samotná videointerakce dle jeho názoru neproběhla správně, jelikož se se svým obhájcem nacházel ve věznici a státní zástupce byl přítomen v jednacím síni a tím mělo dojít k porušení zásady rovnosti stran. To ve svém usnesení soud odmítl, v textu k využití videokonference uvedl následující: *„Byla respektována i zásada ústnosti ve smyslu § 2 odst. 11 tr. ř., protože v rámci videokonference je zaručen ústní projev jak osoby vyslychané, tak i možnost obviněného její slovní projev osobně vnímat, reagovat na něj, např. jí klást otázky. Tímto postupem je realizována i zásada bezprostřednosti (§ 2 odst. 12 tr. ř.), protože výsledek prostřednictvím videokonference probíhá v rámci současného přenosu zvuku i obrazu, a je tedy umožněno, aby osoby tomuto úkonu podrobené na sebe navzájem bezprostředně reagovaly.“³⁴*

Že je videokonference plnohodnotným nástrojem, který umožňuje vyslechnout osobu v rámci soudního řízení, potvrdil několikrát i Evropský soud pro lidská práva. Ve věci Štulíř proti České republice přijal soud stížnost jako opodstatněnou, ve které stěžovatel namítal nedostatečné snahy soudu vyslechnout svědkyni pomocí videokonferenčního zařízení. Přestože byla stížnost přijata, bylo většinovým poměrem odmítnuto, že by došlo k porušení jeho základních práv.³⁵ Obdobně bylo rozhodnuto Evropským soudem pro lidská práva ve věci Bátěk a ostatní proti České republice, kde mimo jiné byla opět řešena otázka nepřítomnosti svědků v hlavním líčení. Jednalo se o větší počet osob pracujících jako řidiči kamionové dopravy, které údajně nebylo i vzhledem k neobvyklosti využívání videokonferenčních zařízení možné vyslechnout

---

³³ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 03.11.2016, sp. zn. I. ÚS 1860/16.

³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.03.2021, sp. zn. 8 Tdo 113/2021

³⁵ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12.01.2017, stížnost č. 36705/12

v hlavním líčení. Stížnost byla přijata jako oprávněná, ale opět většinovým poměrem opět došlo k odmítnutí, že by byla porušena základní práva.³⁶

---

³⁶ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12.01.2017, stížnost č. 54146/09

4 Praktická část

Praktická část této práce je zaměřena především na rozbor statistických údajů oddělení příjmu trestních oznámení (dále jen OPTO) včetně údajů z pilotního projektu POLPOINT, který vzniku tohoto oddělení předcházela. Čísla jsou získána z evidence oddělení, kterou si oddělení od samotného vzniku v roce 2021 vede, a z dat, která byla střádána v rámci předcházejícího projektu běžícího od února 2020. Jedná se především o počet přijatých a řešených případů, které skrze dané oddělení prošlo buď formou dožádání či oznámení až do ukončeného roku 2023. Ze statistických údajů nelze rozlišit, o jaké oznámení se jednalo, tedy jestli byl řešen trestný čin, přestupek či jiné oznámení, které nespadá do kompetence Policie ČR, ale které i přesto eviduje. Ze statistických údajů pak v práci vyvozují vlastní závěr a doplňují jej o výhled do budoucna. Důležité je mít na paměti, že s vývojem pilotního projektu a nově vzniklého oddělení docházelo i ke změně, jakou formou byly statistické údaje sbírány a uchovávány. Na statistiku tohoto oddělení se zaměřuji ze dvou důvodů. Jednak proto, že jsem na tomto oddělení od samotného začátku a účastnil jsem se i pilotního projektu. Dále taky z důvodu, že OPTO se zaměřuje na řešení případů právě za využití videokonferenčních jednotek, jak je již uvedeno v kapitole 2.3.

Druhá část praktické části je zaměřena na vlastní úvahu *de lege lata*, neboli zhodnocení současné právní úpravy co se videokonference týče. Jelikož v právu nelze uvažovat pouze ve formě současné, ale je potřeba předpokládat jeho vývoj v návaznosti na změny ve společnosti, je tento názor doplněn i úvahou *de lege ferenda*, tedy jak by se měla právní úprava upravit do budoucna.

4.1 Statistika oddělení příjmu trestních oznámení

Na samý začátek si na grafickém znázornění zobrazme celkové počty případů, které se skrze OPTO řešily. Tato čísla budu poté dále rozebírat, porovnávat a usuzovat z nich závěry, jsou tedy stěžejní.

Tabulka 1 - Počet případů/rok

Rok	2020	2021	2022	2023
Počet případů	60	551	963	1304

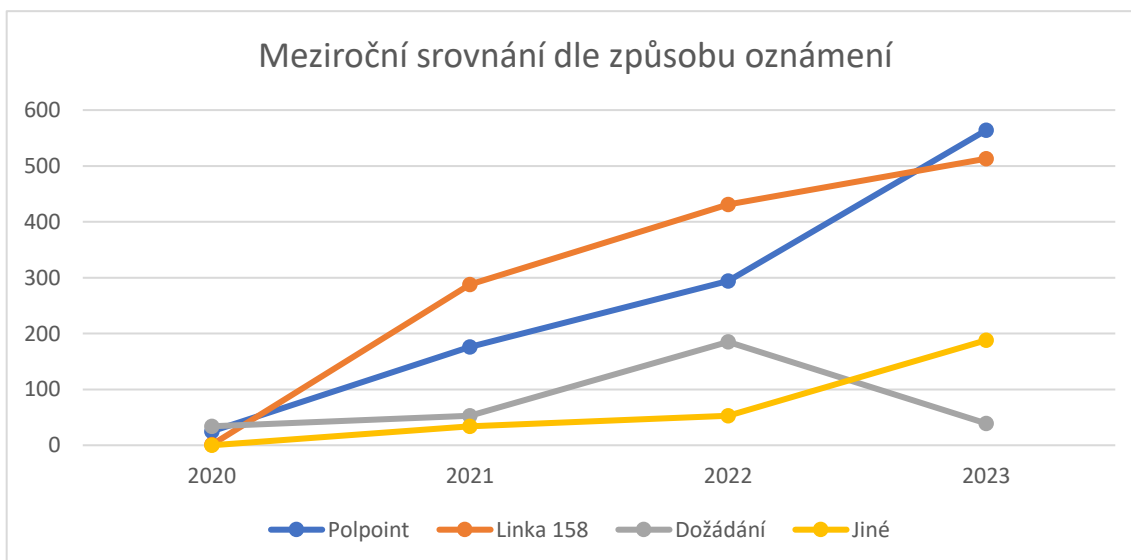
Z tabulky č. 1 je zřejmé, že meziročně dochází k nárůstu řešených případů. Největší skokový nárůst je v období mezi roky 2020 a 2021, kdy

došlo právě ke vzniku nového oddělení. Pro další porovnávání a vyvozování úsudků je však důležité si tyto údaje dále rozdělit. V tabulce č. 2 je zobrazeno, jakou formou byly případy na OPTO předány, kdy se jedná o formu oznámení skrze kontaktní bod Polpoint, oznámení skrze tísňovou linku 158, dožádání o provedení úkonů z jiného organizačního článku policie, případně jinou formou (např. e-mailové oznámení, součinnost hlídce přijímající oznámení).

Tabulka 2 - Způsob předání podnětu OPTO

Rok	Polpoint	Linka 158	Dožádání	Jiné
2020	25	1	34	0
2021	176	288	53	34
2022	294	431	185	53
2023	564	513	39	188

Graf 1 - Meziroční srovnání dle způsobu oznámení

V grafu č. 1 jsou vyobrazeny údaje z druhé tabulky, jedná se tedy o meziroční srovnání dle způsobu oznámení na OPTO. Na grafickém znázornění lze sledovat, že způsob oznámení se procentuálně liší každým rokem a převážně má stoupající tendenci. Jedinou výjimkou je forma dožádání jiným organizačním článkem policie, kdy po prvotním růstu počtu žádostí tento rapidně klesl v roce 2023. Před rozbořem statistiky jednotlivých let si zobrazme další údaj, který má zásadní význam na celková čísla, čímž je počet otevřených kontaktních míst Polpoint v jednotlivých letech. Tento počet je vyobrazen v tabulce č. 3.

Tabulka 3 - Počet kontaktních míst Polpoint

Rok	2020	2021	2022	2023
Počet Polpointů	9	21	33	45

Poslední údaj, který je nám dostupný a se kterým budeme pracovat, je počet, v kolika případech byla pořízena nahrávka prováděného úkonu, viz tabulka č. 4. Zde je důležité upozornit, že trestní řád nám sice stanoví, že pokud je využito videokonferenčního zařízení, musí být nahrávka pořízena vždy, ale OPTO neřeší pouze případy v rámci trestního řízení, a tedy ne v každém případě musí být nahrávka pořizována. V roce 2020 nám tyto údaje bohužel chybí, jelikož se v rámci oddělení tyto údaje ještě nesbíraly.

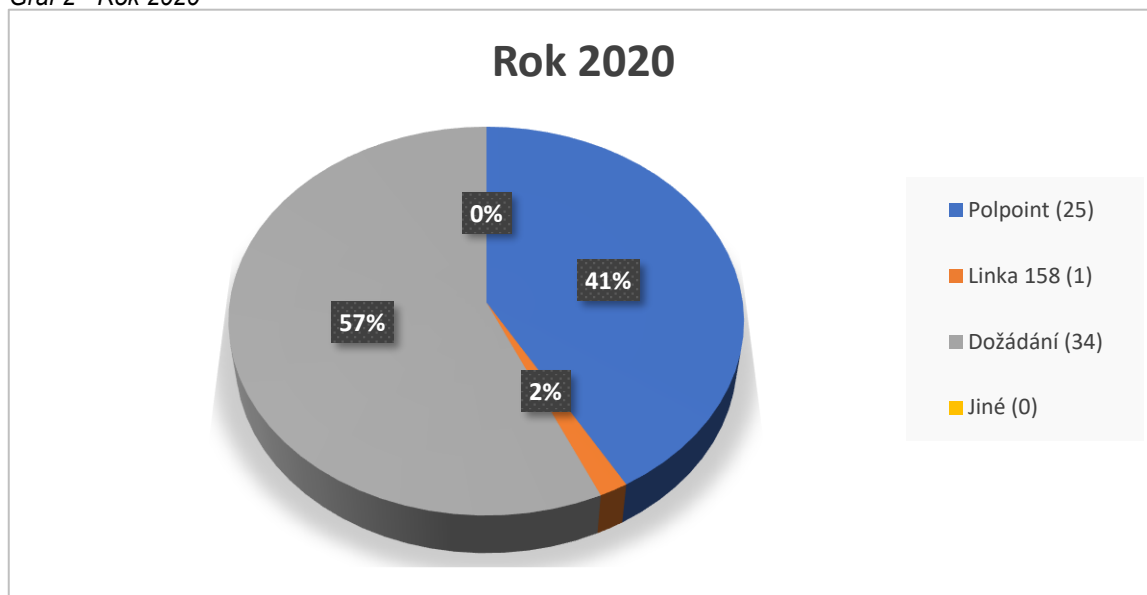
Tabulka 4 - rozdělení dle pořízení videonahrávky úkonu

Rok	2020	2021	2022	2023
S nahrávkou	x	227	325	242
Bez nahrávky	x	324	638	1062

4.1.1 Statistika roku 2020

Po vzniku pilotního projektu Polpoint ve Středočeském kraji se v roce 2020 řešilo pouze malé množství případů, od února se jednalo pouze o 60 skutků. V potaz se musí vzít, že se jednalo o zcela nový způsob, jakým mělo být přijímáno oznámení od občanů, přestože videokonferenční zařízení se využívala již dlouhodobě. Jednalo se o období, ve kterém se spíše testovaly různé možnosti propojení a dálkové obsluhy kontaktních míst. Vyslání policisté na stáž do projektu začali skrze postupně se otevírající Polpointy zpracovávat oznámení, ale jelikož existovala i forma výsledku skrze softwarového klienta, začali vzhledem k předchozímu zařazení v rámci spolupráce provádět výsledky i touto formou, což je ve statistice označeno jako dožádání. Pro přehlednost je v grafu č. 2 ukázáno procentuální zastoupení jednotlivých způsobů dle oznámení.

Graf 2 - Rok 2020

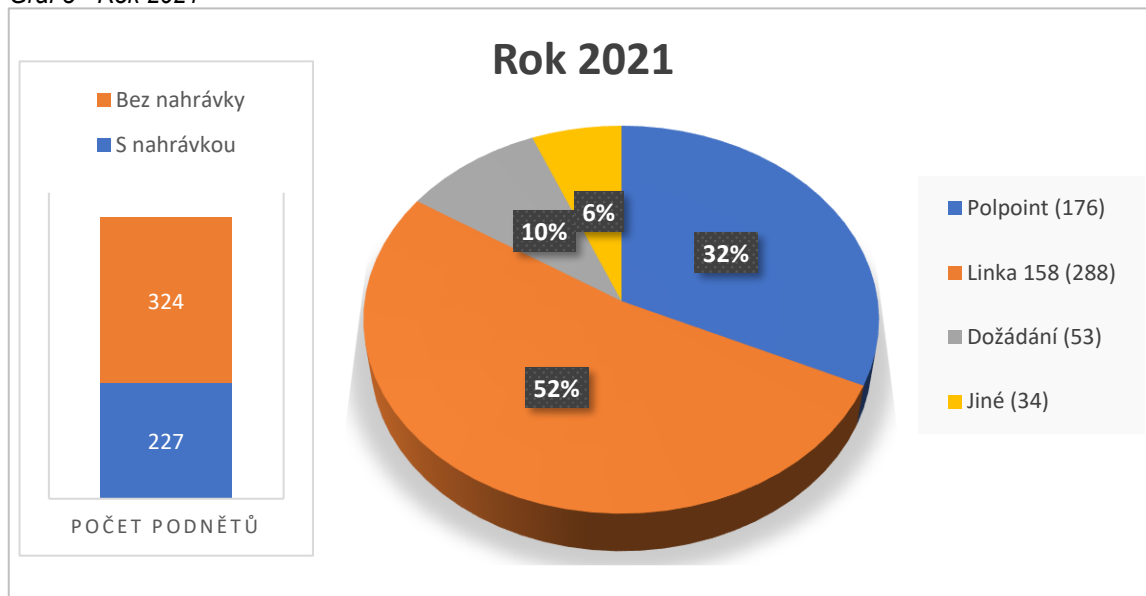

Z grafického vyobrazení je zřetelné, že ještě neexistoval jiný způsob, jakým by byly podněty na OPTO předávány, až na jediné oznámení na linku 158. Vzhledem i k postupnému budování nových kontaktních míst, kterých na konci roku bylo 9, je v daném roce převažující forma dožádání.

4.1.2 Statistika roku 2021

V tomto roce bylo oficiálně rozkazem zřízeno oddělení příjmu trestních oznámení (OPTO), jak již bylo řečeno dříve v práci. Mimo tuto významnou událost došlo i k podstatnému vývoji, jakým způsobem byly předávány podněty ke zpracování na nové oddělení. Pro přehlednost opět využijeme graf s procentuálním zobrazením, viz graf č. 3.

Graf 3 - Rok 2021

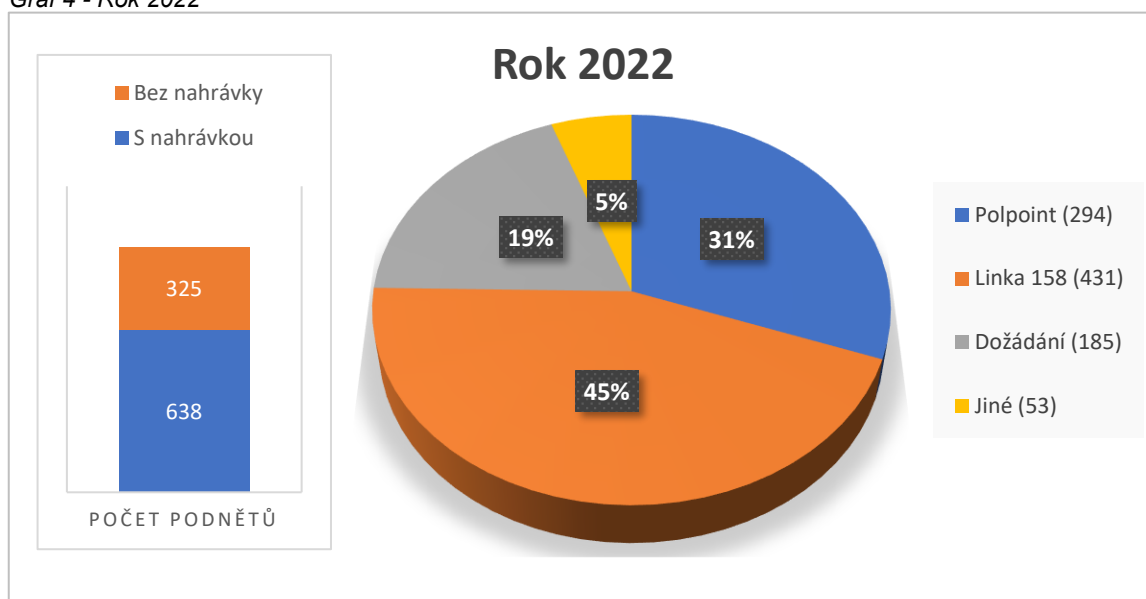

Na první pohled je patrné, že se uchytila forma oznámení skrze tísňovou linku 158. Tato spolupráce byla nově zavedena, kdy na OPTO byly předávány případy, kdy nemusely být řešeny žádné úkony na místě hlídkou a šlo pouze o formální přijetí oznámení, tedy sepsání podání vysvětlení s oznamující osobou. Celkový počet kontaktních míst Polpoint se v tomto roce rozrostl na 21, s čímž je patrný i nárůst počtu podnětů skrze tuto formu. Dožádání se v počtu příliš nezměnila, ale v poměru vůči jiným formám přešla spíše do pozadí. Novou položkou jsou jiné formy, což je výsledkem zřízení a zveřejnění e-mailové schránky zřízeného oddělení, skrze kterou mohlo být oznámení či jiná žádost předána policii. Nově se začal sbírat údaj, v kolika případech byla pořizována nahrávka v rámci řešeného podnětu, což je vyobrazeno v levé části grafu č. 3. Většinový podíl tak připadá na úkon, který byl řešen bez pořízení videonahrávky.

4.1.3 Statistika roku 2022

Srovnáme-li procentuální zastoupení způsobu oznámení na OPTO mezi lety 2021 a 2022, je na první pohled patrné, že zůstalo téměř neměnné. Jedinou změnou je větší nárůst počtu dožádání o provedení úkonu, což odráží větší povědomí o vzniku nového oddělení a jeho fungování mezi jinými organizačními články Policie ČR. Graficky je způsob oznámení zobrazen v následujícím grafu č. 4.

Graf 4 - Rok 2022

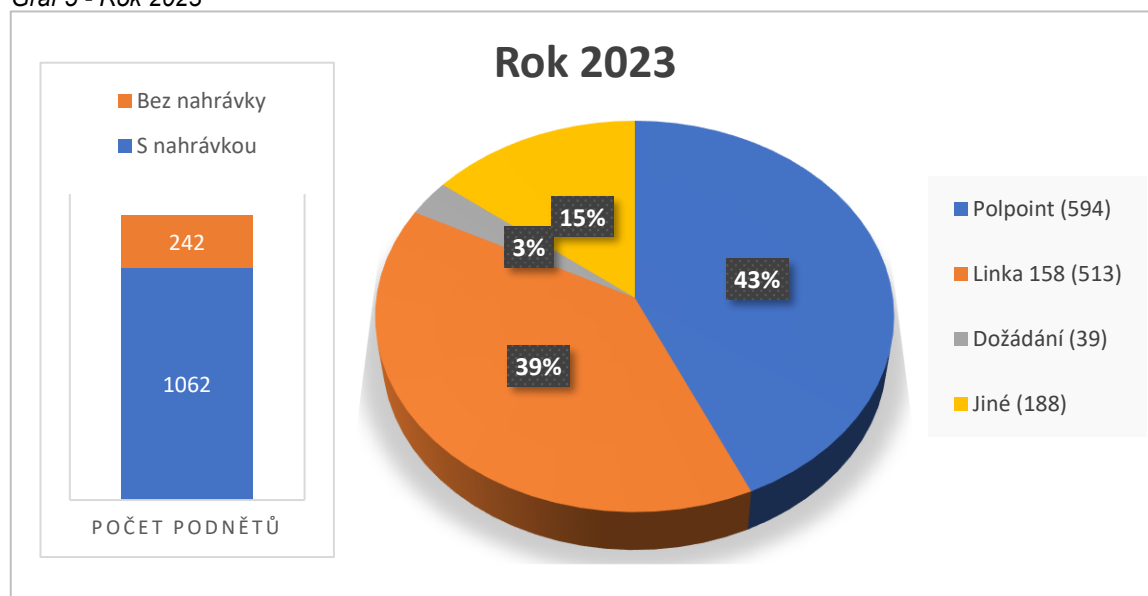
V roce 2022 je důležité poukázat na dva výsledky, na které statistika poukazuje. Oproti předchozímu roku, kdy byl celkový počet řešených případů 551, došlo k téměř zdvojnásobení vytíženosti oddělení příjmu trestních oznámení, které se zabývalo celkem 963 případy. Došlo k nárůstu oznámení z kontaktních míst Polpoint, kterých ke konci roku bylo celkem 33, což je bezmála 50% nárůst. Vznik nových kontaktních míst je v tomto roce taky významný, jelikož 4 nové Polpointy se nacházely v Plzeňském kraji a došlo tak k rozšíření pokrytí, odkud mohl být příjem oznámení učiněn skrze videokonferenční jednotku. Obdobný nárůst oproti celkovému počtu případů vykazuje i příjem skrze tísňovou linku 158, v počtu dožádání však došlo k nárůstu o 350 %. Nárůst v počtu dožádání byl dán osvědčením provedených úkonů v minulém roce a snahou vedení o zviditelnění a zvýšení spolupráce mezi organizačními články s nově vzniklým oddělením.

Druhým důležitým výsledkem, který lze ze statistiky vyčíst, je, že přestože celkový nárůst počtu oznámení vzrostl dvojnásobně, počet pořízených nahrávek je, až na jedinou, identický. Pokud by byla posuzována pouze tato čísla bez přihlídnutí k dalším okolnostem, může být tento fenomén vysvětlen jako obcházení nařízení o pořizování nahrávek dle ustanovení trestního řádu. Ve skutečnosti však začalo docházet k tomu, že vzhledem k masivnímu nárůstu počtu oznámení se přestala pořizovat nahrávka v případech, kdy není vyžadována, tedy především v přestupkovém řízení. V minulých letech s ohledem na nižší vytíženost celého oddělení, a i vzhledem k testování funkčnosti byly pořizovány nahrávky i v těchto případech. Pokles celkového počtu nahrávaných úkonů se promítá i do dalšího roku.

4.1.4 Statistika roku 2023

Stejně jako v předchozích případech si statistické údaje zobrazme názorně na grafu č. 5.

Graf 5 - Rok 2023

Celkový počet vykázal opětovný růst, tentokrát na celkový počet 1304 řešených případů, což je v přepočtu oproti minulému roku nárůst o 35 %. Přestože došlo ke zvýšení množství případů, počet pořízených nahrávek klesl. Předtím, než budeme vysvětlovat tento fenomén, se však podívejme na změny, které nastaly v celkových počtech.

Počet nově otevřených Polpointů v roce 2023 byl 5, vznikl však nový koncept, kdy byly umístěny videokonferenční jednotky na vybraná obvodní oddělení policie, kterých bylo celkem 7, dohromady tedy přibýlo 12 nových míst na celkový počet 45 Polpointů. Videokonferenční jednotky na obvodních odděleních byly vytvořeny skrze instalaci softwarového klienta jako reakce na zvýšenou kriminalitu v oblasti IT technologií. Skrze tyto videokonferenční jednotky byla prováděna součinnost při přijetí oznámení, kdy do vedené statistiky je tento počet zahrnut v sekci jiné, je tedy logicky viditelný nárůst na 188 případů, oproti 53 případům z předchozího roku. Nově vzniklá kontaktní místa Polpoint měla vliv i na počet řešených případů skrze ně, oproti předchozímu roku došlo k nárůstu o dvojnásobek na celkový počet 594 případů. Růst zpracovaných oznámení je i skrze cestu tísňové linky, ten však není oproti jiným tak rapidní, jednalo se o nárůst o 19 %. Vzhledem k růstu případů se upustilo od spoluprací s jinými organizačními články v rámci dožádání, zejména aby byla zajištěna stálá dostupnost pro příjem nových oznámení, počet tak klesl na 39 úkonů, což je na úrovni roku 2020, kdy projekt vznikal.

Nyní se zaměříme na poměr mezi počtem úkonů s pořízením nahrávky a bez nahrávky. Přestože došlo ke zvýšenému vytížení oddělení, počet nahrávek oproti předchozímu roku klesl. Tento fenomén je dán především tím, že se zcela upustilo od pořizování nahrávek v případech, kdy to není zcela nutné, tedy nejedná se o případy řešené v rámci trestního řízení. Proč k tomu bylo přistoupeno je nutné vysvětlit údajem, o kterém není vedena žádná statistika. Úkon, který je řešen s nahráváním, je z časového hlediska náročnější. Musí dojít ke zkoušce spojení, osoba nejdříve podává prvotní informace policii nezbytné jak ke kvalifikování skutku, tak ke stanovení dalšího postupu. Osoba musí být řádně poučena, přičemž poučení se vysvětluje především před nahrávkou, ale i v rámci nahrávky musí být osoba opět poučena, jelikož poučení nepodepisuje. Dalším znakem je, že v rámci nahrávky se musí zachovat určité dekérum, tedy postup, jak má výslech probíhat a jeho náležitosti. Osoba podávající vysvětlení tedy mnohdy opakuje informace, které již policii sdělila při prvotním kontaktu a tím se prodlužuje celý kontakt. V případě, že není pořizována nahrávka, je o výslechu sepisován záznam v tzv. třetí osobě. Tedy rozepisují se informace, které osoba

sdělila po zákonném poučení, a úřední záznam je pak podepisován jen ze strany policejního orgánu. Osobě, která podání vysvětlení podala, se může přečíst či dát ke kontrole zobrazením skrze videokonferenční jednotku, případně jej může kontrolovat přímo u orgánu, které bude provádět další šetření ve věci. Jelikož se v těchto případech nejedná o důkazní materiál pro případné další soudní šetření, je tato forma zcela dostačující a je dlouhodobě využívána i v praxi, kdy je pak oznámení sepisováno policistou, který věc řešil na místě v rámci své služby, dodatečně na oddělení. Dalším faktorem je, že OPTO má v současné době dvě videokonferenční jednotky, skrze které jsou úkony prováděny.

4.2 Výsledky vyvozované ze statistiky

Zcela zřejmým výsledkem, který je již na první pohled viditelný, je znatelný nárůst řešených případů skrze oddělení příjmu trestních oznámení. Vzhledem k neustále rostoucímu počtu kontaktních míst Polpoint a jejich rozšíření za hranice Středočeského kraje, lze obdobný růst předpokládat i v příštích letech. Zde se však naráží na problém struktury oddělení. V současné době disponuje oddělení dvěma jednotkami pro propojení videokonference, což se v budoucnu stane při neustálém zvyšování vytíženosti nedostatečným. Ze statistiky je také díky změnám ve struktuře předání podnětů patrné, že se oddělení v rámci organizační struktury policie dostává do podvědomí jiných článků a je snaha najít optimalizaci v rámci součinnosti mezi nimi. To se projevuje především na úpadku počtu dožádání, ale zároveň zvýšené součinnosti v sekci jiné, jež narostla především v roce 2023. Do budoucna by vzhledem k tomuto růstu bylo zřejmě vhodné vyčlenit tuto formu samostatně, aby se změny mohly lépe pozorovat a reagovat na ně.

4.3 Právní názor autora

V této části bych chtěl uvést svůj vlastní náhled na současnou právní úpravu, která se týká využití videokonferenčního zařízení, a případně zmínit, kde je současný zákon nedostatečný. Chci však upozornit, že se nejedná o závazné právní stanovisko, jedná se o mé názory, které budou zejména ovlivněny mojí praxí. Policistou jsem v době psaní práce téměř 8 let, nejprve jsem byl zařazen na obvodní oddělení policie ve Středočeském kraji a poslední 4 roky pracuji na oddělení příjmu trestních oznámení, do pilotního projektu Polpoint jsem byl vybrán jako druhá osoba po současné vedoucí oddělení Ing. npor. Jitce Poštulkové. V rámci trestního řízení jsem pracoval výlučně v přípravné fázi, nikdy jsem se neúčastnil vyšetřování a nemám praktické zkušenosti v soudním řízení.

V rámci práce jsem se snažil rozepsat a vysvětlit jednotlivá ustanovení, která se využití videokonference týkají. Trestní řád, na kterém je trestní řízení z hlavní části postaveno, byl vydán již v roce 1961. Od té doby jsou novelizacemi zaváděna nová ustanovení, včetně možnosti videokonference. Že původní znění neupravovalo formu videokonference je logické, jedná se o technologii, která v té době ještě nebyla prakticky využitelná. Postupné doplňování jednotlivých ustanovení má významný vliv na orientaci v právu. Ustanovení dotýkající se videokonferencí jsou v trestním řádu sporadická a rozmístěná v různých částech dle potřeby, mnohdy ve formě odkazujíc se na jiná ustanovení. Nejdůležitější ustanovení je §52a, které je v práci i citováno a extenzivně rozebíráno. Přestože se jedná o krátké paragrafové znění, je vcelku obtížné na vlastní interpretaci. Orgány činné v trestním řízení mohou činit jen tak, jak jim zákon umožňuje a samotné ustanovení je hned od počátku omezující svou formou „je-li to potřebné“ s dalším výčtem za jakých podmínek. Tyto podmínky jsou napsány velice obecně, což dává možnost široké interpretaci čtenáři. To je na jednu stranu dobré, mít taxativní výčet je nemožné, zákonodárce nemůže předpokládat všechny případy pro využití a právní úprava by poté byla i dlouhá, a ještě méně přehledná. Na druhou stranu však umožňuje tato forma zpochybňování, zda byla videokonference využita v zákonných mezích, což může mít dopad na dobu trestního řízení či jeho výsledky.

Druhý problém, který v praxi vnímám, je, že úprava trestního řízení je spíše orientována na vyšetřování a řízení před soudem. Fáze prověřování je méně formální a slouží k vyhledání podkladů k ustanovení pachatele trestného činu. Budeme-li hovořit o výslechu, který je přeci jen nejdůležitějším a nejfrekventovanějším úkonem prováděným skrze videointerakci, nejsou prvotní výslechy až na výjimky upotřebitelné jako důkazní prostředky. To je již patrné z toho, že o výslechu dle §158/6 se sepisuje pouze úřední záznam a ne protokol, ustanovení o protokolaci se tedy na něj dle mého názoru přímo nevztahuje, tedy včetně ustanovení hovořící o nutnosti pořídit nahrávku. Úřední záznam v praxi může být sepsán i ve třetí osobě bez podpisu vyslýchané osoby. Tato určitá neformálnost dává pak vznik, co v praxi nazývám, územnímu právu. Tedy každé státní zastupitelství po policejním orgánu vyžaduje jiné podklady či jiné náležitosti, což snižuje právní jistotu v našem státě. Při protokolaci v rámci fáze trestního stíhání či v případě řízení před soudem již tyto problémy odpadají.

Posledním nedostatkem současné právní úpravy z hlediska využití videokonference je dle mého názoru celý proces předcházející samotnému trestnímu řízení. Mimo trestní řád není využití videokonference nijak upraveno, například v zákoně o policii. Musíme tedy k jejímu využití přistupovat analogicky, tedy vesměs postupovat dle trestního řádu i v případech z hlediska závažnosti řekněme bagatelních, viz přestupky. S tímto nedostatkem se trochu setkávám právě i na OPTO, kde denně navazují skrze videokonferenci kontakt s občany, kteří se dostaví na kontaktní místa Polpoint či činí oznámení skrze tísňovou linku. Jedná se o novou formu činnosti policie, kterou zákonodárce nepředpokládal, a tudíž ji nijak neupravuje. Proto se v současné době celý proces spíše staví na dobrovolnosti osoby se úkonům videokonference podrobit. V případě odmítnutí však může dojít ke komplikacím, jelikož jako policejní orgán jsem se již dozvěděl o situaci, kterou jsem ze zákona povinen evidovat a řešit, ale nemám k ní dostatek informací. Oznamovatele tak musí poté v rámci dalšího prověřování opětovně kontaktovat a předvolávat šetřící článek, případně jej od samého začátku musím směřovat, aby se na tento článek dostavil dobrovolně.

Vezmu-li tedy v úvahu výše zmíněné, byla by dle mého názoru vhodná určitá úprava znění v zákoně. Dle rozhodnutí soudů je videokonference brána jako

dostatečná náhrada za osobní přítomnost, nemyslím si tedy, že je nezbytné využitelnost videokonference omezovat tak, jak je to uvedeno v zákoně na určité případy, které je pak nutno zdůvodňovat v rámci samotné protokolace. Domnívám se, že je vhodné sjednocení postupu v rámci příjmu oznámení a výslechu osob ve fázi prověřování. Stanovit jasné podmínky, zda v případě využití videokonferenčního zařízení musí být tento úkon nahrán, či nikoliv, a nemohlo tak docházet k rozdílným názorům. V praxi se nyní při výslechu dle §158/6 postupuje analogií k protokolaci a záznam se pro jistotu nahrává, ale musíme vzít v potaz vývoj společnosti a technologií, kdy oznámení činěná elektronicky na dálku budou v budoucích letech dle mého názoru stále narůstat, až se bude jednat o převládající formu. V neposlední řadě bych využití videokonference zakotvil i do jiných zákonů, než je trestní řád, aby se předešlo názoru, že policejní orgán činí jinak, než mu umožňuje zákon. Vhodné by bylo zakotvení využitelnosti například v zákoně o policii, či do zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

Závěr

Práce měla čtenáře především seznámit s videokonferenčními zařízeními a s možnostmi, jak je využít, ale i se zákonnými požadavky, které jsou na využití kladeny. Porozumění tohoto moderního přístupu pak může osobám, které ve své pozici vystupují nejen jako orgány činné v trestním řízení, ale i ve veřejné správě, vnést určitý nadhled a případně otevřít i nové cesty, jak lze splnit své pracovní povinnosti.

Využití videokonference bylo na určitých případech teoreticky znázorněno či vysvětleno. V současné praxi se u policie setkáváme s názory, že se jedná o zbytečný nástroj, který je složitý k využití, má příliš mnoho podmínek a náležitostí. Místo zvolení videokonference je pak zvolen jiný nástroj, jak požadovaný úkon provést, jedná se především o formu zaslání žádosti na místně příslušnou organizační součást. Je však důležité si uvědomit, že stejně jako videokonference, tak i tato forma má své přednosti, ale i své zápory. V případě určitých úkonů ani jiným způsobem postupovat nelze, v méně složitých se bude jednat o méně náročnou cestu. Do problémů se však dostáváme v případě již složitějších situací. Zasláním žádosti o provedení úkonu se na novém organizačním článku musí osoba provádějící úkon seznámit se všemi důležitými okolnostmi, což je časově náročné a v případě nepředvídaných skutečností nebude úkon proveden dokonale. Videokonference tento problém odstraňuje, úkon zpravidla vede osoba, která se případem zabývá a ví o něm nejvíce. Může tak reagovat na neočekávané situace během úkonu a ten nemusí pak být případně opakován či doplňován.

Jelikož orgány činné v trestním řízení jsou vázány zákony, mohou činit jen tak, jak jim ukládají. Znalost ustanovení, která podmiňují využití videokonferenční metody, jsou tak možná ještě důležitější, než jak videokonference funguje a jak s ní pracovat. Ovládnutí videokonferenčních jednotek se vždy dá nahradit osobou vystupující jako technická podpora, ale při porušení zákona se celý úkon může stát neupotřebitelným, či být pro další proces přímo škodlivý.

Rozepsáním statistiky a fungování OPTO mohl čtenář porozumět chodu oddělení, co je jeho cílem a proč vzniklo. Vzhledem k neuspokojivému stavu policistů vznik kontaktních míst Polpoint umožnil zachovat určitou úroveň dostupnosti policie pro veřejnost. Hlavním cílem oddělení je pomoci ostatním článkům policie s příjmem oznámení, a kvůli i mnohdy bagatelním oznámením zamezit stahování hlídek na oddělení. Nemůže se však jednat o jediný nástroj řešící neutěšující početní stav.

Nedostatky současné právní úpravy byly řešeny v sekci právního názoru autora. Výklad v dané kapitole tedy není nijak závazný, přínosem je vhled do zkušeností jiné osoby, která se využitím videokonferenčních zařízení ve své praxi denně zabývá. Závěrem bych chtěl čtenáře požádat, aby hned neodsuzoval nové technologie a metody, ale zamyslel se jak nad nevýhodami, tak přínosy.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

DRAŠTÍK, Antonín. Trestní řád: komentář. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). Praha: Wolters Kluwer, 2017. ISBN isbn978-80-7552-600-7.

FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar a GŘIVNA, Tomáš. Trestní právo procesní. 7. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-306-0.

CHMELÍK, Jan. Trestní řízení. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. ISBN 978-80-7380-488-6.

JELÍNEK, Jiří. Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. Glosátor. Praha: Leges, aktualizované 8. vydání 2020. ISBN 978-80-7502-395-7.

KONRÁD, Zdeněk; PORADA, Viktor; STRAUS, Jiří a SUCHÁNEK, Jaroslav. Kriminalistika: kriminalistická taktika a metodiky vyšetřování. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2015. ISBN 978-80-7380-547-0.

KUČERA Václav a kolektiv Metodika výslechu. Vydání druhé. Vydal Policie ČR, úřad SKPV, 2017.

Mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních: Státní zastupitelství: redakční uzávěrka. ÚZ. [2013]. Ostrava: Sagit, [2013]-. ISBN 978-80-7488-573-0.

NOVOTNÝ, František. Trestní právo procesní. 2. aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN isbn978-80-7380-677-4.

ŠÁMAL, Pavel. Trestní řád: komentář. 6., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C.H. Beck, 2008. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-043-0.

Trestní předpisy: redakční uzávěrka. ÚZ. 2010-. Ostrava: Sagit, 2010-. ISBN 978-80-7488-556-3.

VANTUCH, Pavel. Trestní řízení z pohledu obhajoby. 2. vydání. Praktická knihovna (C.H. Beck). V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-750-7.

Časopisecké články

Měsíčník Policista, ročník 21, č. vydání 1 v roce 2015, článek Videointerakce, autor KUČERA Václav.

Měsíčník Policista, ročník 21, č. vydání 5 v roce 2015, článek Videointerakce II, autor BOHMAN Martin, KORBELÁŘ Viktor.

Zákonná úprava a interní akty řízení:

Švejdar Jan, Pokyn policejního prezidenta o videokonferenčním systému pro účely trestního řízení. Praha 2019, IAŘ PČR.

Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (trestní řád).

Zákon č. 104/2013 Sb., zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Zákon č. 45/2013 Sb., zákon o obětech trestných činů

Zákon č. 273/2008 Sb, zákon o Policii České republiky

Zákon č. 137/2001 Sb. zákon o zvláštní ochraně svědka a dalších osob

Ústava České republiky

Listina základních práv a svobod

Judikatura:

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 03.11.2016, sp. zn. I. ÚS 1860/16

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12.01.2017, stížnost č. 36705/12

Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12.01.2017, stížnost č. 54146/09

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 12.02.2020, sp. zn. 8 Tdo 38/2020

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24.03.2021, sp. zn. 8 Tdo 113/2021

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Fotografie Polpoint Starý Plzenec

Příloha č. 2 - Fotografie Polpoint Roztoky

Příloha č. 3 - Fotografie zvonek Polpoint

Příloha č. 4 - Fotografie Polpoint Roztoky – vnitřní

Příloha č. 5 - Fotografie videokonferenční jednotka s jedním monitorem

Příloha č. 6 - Fotografie videokonferenční jednotka s dvěma monitory

Příloha č. 7 - Fotografie videokonferenční jednotka mobilní

Příloha č. 8 - Fotografie ovládací tablet videokonferenční jednotky

Příloha č. 9 - Fotografie příslušenství k videokonferenční jednotce

Příloha č. 10 - Fotografie mikrofon videokonferenční jednotky

Příloha č. 11 - Fotografie pracoviště oddělení příjmu trestních oznámení (OPTO)

Příloha č. 12 - Fotografie OPTO, pohled z videokonferenční jednotky

Příloha č. 13 - Fotografie monitorovací kamery vstupu na Polpoint

Přílohy

Příloha č. 1

Polpoint Starý Plzenec, umístěný v upravené buňce, napevno usazený.

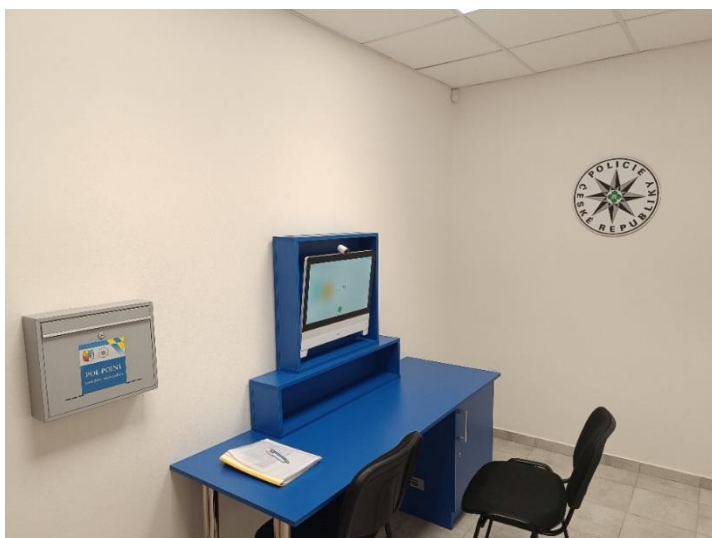
Příloha č. 2

Polpoint Roztoky, umístěný v budově městské policie se samostatným vstupem přímo do kontaktní místnosti.

Příloha č. 3

Zvonek na obslužné pracoviště oddělení příjmu trestních oznámení se světelným signálem pro vstup.

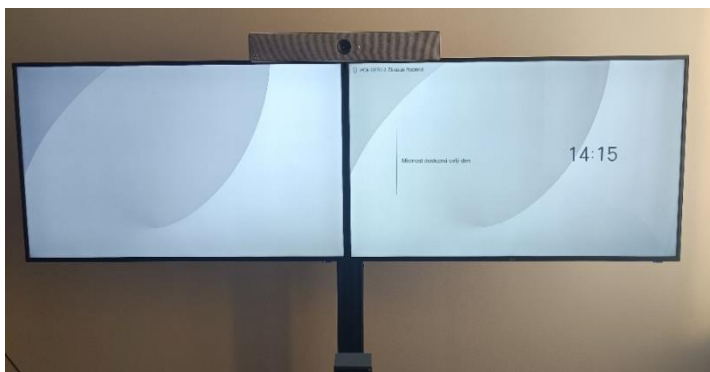
Příloha č. 4

Kontaktní místnost Polpoint v obci Roztoky.

Příloha č. 5

Videokonferenční jednotka s jedním monitorem, umístěná na pohyblivém stativu.

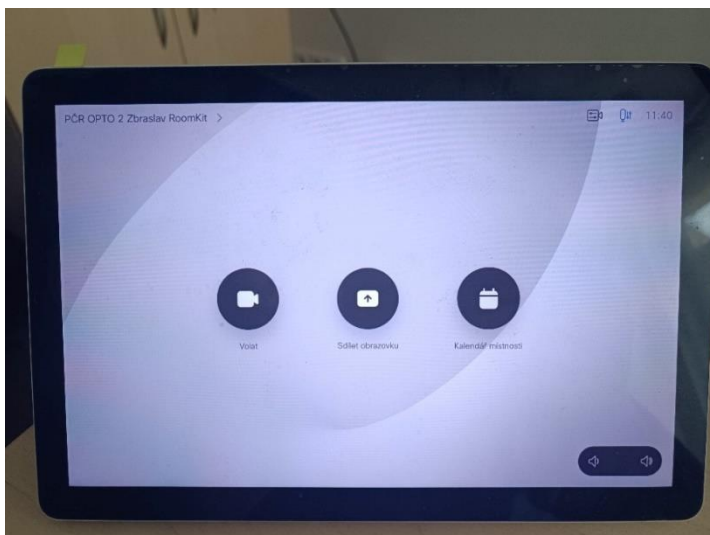
Příloha č. 6

Videokonferenční jednotka s dvěma monitory, umístěná na pohyblivém stativu.

Příloha č. 7

Videokonferenční jednotka s dotykovým displejem, tzv. mobilní či přenosná.

Příloha č. 8

Ovládací tablet pro videokonferenční jednotky na pohyblivém stavivu.

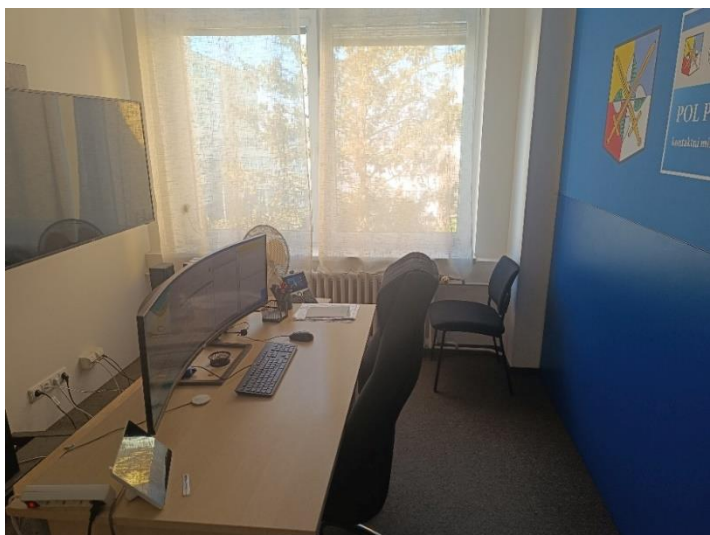
Příloha č. 9

Příslušenství: dokumentová kamera, ovládací tablet, dálkové ovládání jednotky, mikrofon.

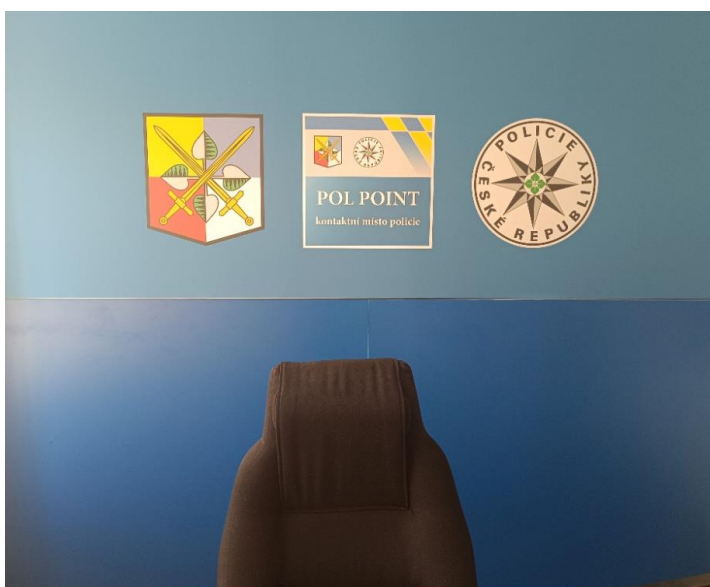
Příloha č. 10

Mikrofon videokonferenční jednotky.

Příloha č. 11

Pracoviště oddělení příjmu
trestních oznámení (OPTO).

Příloha č. 12

Oddělení příjmu trestních
oznámení, pohled z pozice
videokonference

Příloha č. 13

Monitorovací kamery se
zaměřením na vstup do
místností Polpoint.